

Yhteistyössä yhteishakuun

**Ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamisen
projektiryhmän muistio**

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2003:2

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä

Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar

Yhteistyössä yhteishakuun

**Ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamisen
projektiryhmän muistio**

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2003:2

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö
Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto
Ammattikorkeakouluyksikkö
Meritullinkatu 10, Helsinki
PL 29, 00023 Valtioneuvosto

<http://www.minedu.fi/julkaisut/index.html>
Yliopistopaino, Helsinki 2003

ISBN 952-442-176-3 (PDF 952-442-471-1)
ISSN 1458-8102

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2003:2

Kuvailulehti

Julkaisija

Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä

5.2.2003

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamisen projekti Puheenjohtaja: Pentti Rauhala, Laurea-ammattikorkeakoulu Sihteeri: Ritva Sammalkivi, Opetushallitus		Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä	
		Toimeksiantaja Opetusministeriö	
		Toimielimen asettamispv 22.1.2002	Dnro
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Yhteistyössä yhteishakuun, Ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamisen projektiryhmän muistio (Gemensam ansökan i samarbete, Promemoria om förnyelsen av gemensam ansökan till yrkeshögskolorna)			
Julkaisun osat Muistio + liitteet			
Tiivistelmä Opetusministeriö asetti 22.1.2002 projektiryhmän ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamista varten. Projektiryhmän tehtävänä on vastata käytännön toimista, joita tarvitaan ammattikorkeakoulujen yhteishakutehtävien siirtämiseksi lääninhallitusten sivistysosastoilta ammattikorkeakouluille. Projektia asetettaessa oletettiin, että Eduskunta hyväksyy asiaan liittyvän hallituksen esityksen lakimuutoksesta (Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä, 1058/1998). Lähtökohtana oli myös, että ammattikorkeakoulujen yhteishaun periaatteisiin ei tehdä muutoksia. Projektiryhmän tehtävänä on <ul style="list-style-type: none">- ohjata koko uudistushanketta ja toimia sen johtoryhmänä niin, että ammattikorkeakoulu ja Opetushallitus kevään 2003 yhteishausta alkaen vastaavat myös aikaisemmin lääninhallituksille kuuluneista tehtävistä- määrittellä, suunnitella ja toteuttaa ammattikorkeakoulujen yhteishaun atk-järjestelmään tarvittavat uudistukset yhteistyössä atk-toimittajan kanssa- laatia ja toteuttaa muutosta koskeva tiedotussuunnitelma ammattikorkeakoulujen henkilöstölle- laatia ja toteuttaa muutosta koskeva koulutussuunnitelma ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintoja hoitaville palveluyksiköille- laatia suunnitelma yhteishaun käytännön järjestelyjen vaatimaa alueellista yhteistyötä varten. Työryhmä on laatinut uudistuksen toteuttamiseksi kokonaissuunnitelman siten, että ammattikorkeakoulu vastaavat kevästä 2003 lähtien yhteishaun ja valintojen toteutuksesta. Jokaiseen ammattikorkeakouluun on perustettu hakutoimisto yhteishakutehtävien hoitamiseksi. Yhteishaun aikataulua muutetaan syksyn 2003 yhteishaun osalta siten, että hakuaika erotetaan toisen asteen yhteishausta. Kuten nykyisinkin haku tapahtuu valtakunnallisella yhteishakulomakkeella ja hakukohteita on neljä. Hakijat toimittavat hakuaikana hakulomakkeensa ensisijaisena hakukohteena olevaan ammattikorkeakouluun, joka vastaa hakijatietojen viennistä ammattikorkeakoulujen yhteishakurekisteriin. Opetushallitus on vastannut yhteishaun uudistukseen liittyvästä koulutuksesta ja tiedotuksesta ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen henkilöstölle. Ammattikorkeakoulujen vastuulle kuuluvat yhteishaun alueelliset koulutukset on toteutettu ammattikorkeakoulujen ja projektin yhteistyönä. Yhteishaun materiaali (Valintaopas 2003, Hakuohje hakulomakkeen täyttämistä varten, hakulomakkeet ja ammattikorkeakoulujen Hakijan oppaat) on suunniteltu ja valmistettu työryhmän, ammattikorkeakoulujen ja Opetushallituksen yhteistyönä. Ammattikorkeakoulu vastaavat valtakunnallisen hakuohjeen ja lomakkeiden alueellista jakelusta. Ammattikorkeakoulujen yhteishakurekisteri, AMKYH-rekisteri, kuuluu Opetushallituksen ylläpitämään opiskelijavalintarekisteriin ja ammattikorkeakoulu ovat osarekisterin pitäjiä. Rekisterin käyttäjäkunnan vaihtuessa järjestelmä on uusittu. Ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen henkilöstöä on alettu kouluttaa rekisterin käyttöön. Yhteishaun uudistamisprojektin alkuvaiheessa työryhmä katsoi, että yhteishaku-uudistus on niin mittava, että toimijoiden vaihtuessa myös riskit kasvavat. Hakijoiden saama oikea tieto ja hakijoiden yhdenvertaisuus eivät saa vaarantua. Ratkaisua lähdettiin etsimään sähköisen hakemisen voimakkaasta lisäämisestä. Työryhmä teki asiasta esityksen Opetushallitukselle elokuussa 2002 ja perustettiin AMK-nettihakuprojekti toteuttamaan ammattikorkeakoulujen yhteishaun sähköinen hakupalvelu kevään 2003 yhteishakua varten. Työryhmän määräaika päättyy 30.11.2003. Väliraportti julkaistaan edistämään yhteishaun toteuttamista uuden käytännön mukaisesti.			
Avainsanat (asiasanat) yhteishaku, ammattikorkeakoulu, opiskelijavalinta, nettihaku, tietojärjestelmät, sähköinen asiointi			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2003:2		ISSN 1458-8102	ISBN 952-442-176-3 (PDF 952-442-471-1)
Kokonaissivumäärä 45 + liitteet	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja Opetusministeriö	

Presentationsblad

Utgivare

Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum

5.2.2003

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Projektet för förnyandet av den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna Ordförande: Pentti Rauhala, Laurea-ammattikoulu Sekreterare: Ritva Sammalkivi, Utbildningsstyrelsen		Typ av publikation Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar	
		Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 22.1.2002	Dnr
Publikation (även den finska titeln) Gemensam ansökan i samarbete. Promemoria om förnyelsen av gemensam ansökan till yrkeshögskolorna) (Yhteistyössä yhteishakuun. Ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamisen muistio)			
Publikationens delar promemoria samt bilagor			
Sammandrag Undervisningsministeriet tillsatte 22.1.2002 en projektgrupp som fick i uppdrag att förnya den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna. Projektgruppen skulle ansvara för de praktiska åtgärderna då uppgifterna i anslutning till gemensam ansökan till yrkeshögskolorna överförs från länsstyrelsernas bildningsavdelningar till yrkeshögskolorna. När projektet tillsattes antog man att Riksdagen skulle anta regeringens proposition om en lagändring i anslutning till ärendet (Lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret, 1058/1998). En annan utgångspunkt var att inte företa några ändringar i principerna för den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna. Projektgruppen skall <ul style="list-style-type: none">- styra hela förnyelseprojektet och verka som dess ledningsgrupp så att yrkeshögskolorna och Utbildningsstyrelsen fr.o.m. våren 2003 också ansvarar för de uppgifter som tidigare sköttes av länsstyrelserna- tillsammans med en programleverantör definiera, planera och genomföra de förändringar som krävs i ADB-systemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna- göra upp och förverkliga en informationsplan om förändringen för yrkeshögskolornas personal- göra upp och förverkliga en utbildningsplan om förändringen för de serviceenheter vid yrkeshögskolorna som sköter antagningen- göra upp en plan för det regionala samarbete som förutsätts för de praktiska arrangemangen i anslutning till gemensam ansökan. Arbetsgruppen har gjort upp en helhetsplan för genomförandet av förnyelsen så, att yrkeshögskolorna fr.o.m. våren 2003 ansvarar för genomförandet av den gemensamma ansökan och urval. Vid varje yrkeshögskola har inrättats en ansökningsbyrå som sköter ärendena i anslutning till den gemensamma ansökan. Tidtabellen för den gemensamma ansökan ändras i fråga om höstens 2003 gemensamma ansökan så, att ansökningstiden avskiljs från ansökningstiden till andra stadiet. Ansökan sker liksom tidigare med en riksgiltig ansökningsblankett och yrkeshögskolorna är fyra till antalet. De sökande lämnar under ansökningstiden in sin ansökningsblankett till den yrkeshögskola som de har satt som första önskemål och yrkeshögskolan ansvarar för att uppgifterna om sökanden matas in i registret för den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna. Utbildningsstyrelsen har ansvarat för informationen i anslutning till förnyelsen och utbildningen av personalen vid yrkeshögskolornas ansökningsbyråer. De regionala utbildningarna i anslutning till gemensam ansökan, som yrkeshögskolornas ansvarar för, har genomförts i samarbete mellan yrkeshögskolorna och projektet. Materialet för den gemensamma ansökan (Yrkeshögskolornas urval 2003, anvisning för ifyllnad av ansökningsblanketten, ansökningsblanketterna och yrkeshögskolornas handledningar för sökandena) har planerats och tagits fram i samarbete mellan arbetsgruppen, yrkeshögskolorna och Utbildningsstyrelsen. Yrkeshögskolorna ansvarar för den regionala distributionen av de riksgiltiga ansökningsanvisningarna och blanketterna. Registret för den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna (AMKYH), hör till det antagningsregister som Utbildningsstyrelsen upprätthåller och yrkeshögskolorna upprätthåller delregistret. Systemet har förnyats i samband med att användarna bytts. Personalen vid yrkeshögskolornas ansökningsbyråer har fått utbildning om användningen av registret och utbildningen fortsätter. I början av projektet för att förnya den gemensamma ansökan ansåg arbetsgruppen att reformen är så omfattande att även riskerna ökar då aktörerna byts ut. Sökandena måste få riktig information och vara sinsemellan jämlika. Som lösning på problemet beslutade man att kraftigt öka möjligheterna att ansöka elektroniskt via Internet. Arbetsgruppen riktade en framställning om saken till Utbildningsstyrelsen i augusti 2002 och ett projekt för att genomföra en elektronisk ansöknings tjänst för den gemensamma ansökan till yrkeshögskolorna våren 2003 inrättades. Arbetsgruppens mandat går ut 30.11.2003. Mellanrapporten publiceras för att främja genomförandet av gemensam ansökan enligt den nya kutyten.			
Nyckelord gemensam ansökan, yrkeshögskola, antagning av studerande, webbansökan			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2003:2		ISSN 1458-8102	ISBN 952-442-176-3 (PDF 952-442-471-1)
Sidoantal 45 + bilagor	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Universitetstrycket		Förlag Undervisningsministeriet	

Description

Publisher

Ministry of Education

Date of publication

5.2.2003

Authors (If a committee: name, chair, secretary) Committee for the reform of joint national polytechnic application Chair: Pentti Rauhala, Laurea Polytechnic Secretary: Ritva Sammalkivi, National Board of Education		Type of publication Reports of the Ministry of Education, Finland	
		Contracted by Ministry of Education	
		Committee appointed on 22.1.2002	Dno
Name of publication Report I of the committee for the reform of joint national polytechnic application			
Parts			
Abstract <p>On 22 January 2002 the Ministry of Education appointed a committee to take care of the practical measures needed to transfer the responsibility for joint national application to polytechnics from provincial state offices to polytechnics.</p> <p>The committee was appointed on the understanding that Parliament pass the amendment to the relevant Act on student selection and matriculation examination registers 1058/1998. Another principle was that no changes will be made to the general principles underlying application to polytechnics.</p> <p>The committee was to</p> <ul style="list-style-type: none">- oversee the reform and the transfer of duties relating to application to polytechnics from the provincial state offices to polytechnics and the National Board of Education as from spring 2003;- determine, plan and implement the modification needed in the relevant computerised system in collaboration with the supplier of the system;- plan and implement the dissemination of information on the reform to polytechnic personnel;- plan and provide training for the units responsible for student admissions in polytechnics;- plan regional cooperation needed to implement the reform in practice. <p>The committee drew up an overall plan for transferring the duties relating to joint application and admissions as from spring 2003. Each polytechnic has established an admissions unit to arrange the joint application. The joint polytechnic application of autumn 2003 will be separated from the secondary level applications. The procedure will otherwise be the same as before in that applications are made on a national form to four degree programmes. The applicants send their applications to their first-choice polytechnic, which will enter the data into the joint application register.</p> <p>The National Board is responsible for the training needed to implement the reform and information to the admissions personnel at polytechnics. Regional training is the responsibility of polytechnics, which have arranged it in collaboration with the project committee. Materials relating to the joint application have been designed and realised by the committee, polytechnics and the National Board in collaboration. Polytechnics are responsible for distributing the application forms and instructions.</p> <p>The polytechnic selections and enrolment register is part of the National Board's student selection register and maintained by polytechnics. In connection with the transfer of duties to polytechnics, the system has been revised and the polytechnic admissions unit personnel have been trained in the use of the register.</p> <p>As the committee has noted earlier, the magnitude of the reform increases risks. The information given to applicants and the equality of the applicants must not be compromised in the transfer phase. To this end, the committee has effected major increases in electronic application. On the proposal of the Committee, a system for virtual application to polytechnics was set up for the spring 2003 application.</p> <p>The committee's term will end on 30 November 2003. This interim report is published to facilitate the adoption of the new system in applications to polytechnics.</p>			
Other information			
Name and number of series Reports of the Ministry of Education, Finland 2003:2		ISSN 1458-8102	ISBN 952-442-176-3 (PDF 952-442-471-1)
Number of pages 45 + appendices	Language Finnish	Price	Degree of confidentiality public
Distributed by Helsinki University Press		Published by Ministry of Education	

Sisältö

1	<u>Uudistuksen taustat ja lähtökohdat</u>	11
1.1	Ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmä	11
1.2	Yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan säännös	11
1.3	AMKYH-projekti	12
1.4	Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä	13
1.5	Opetusministeriön päätös ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmän aikataulusta vuonna 2003	13
1.6	Opiskelijavalinnan periaatteet ja opiskelijavalintayhteistyö	14
2	<u>Yhteistyössä yhteishakuun – uudistuksen koulutus- ja tiedotussuunnitelma</u>	15
2.1	Sidosryhmät ja kuullut asiantuntijat	15
2.1.1	Lääninhallitusten yhteishakutoimistot	15
2.1.2	Työministeriö/työhallinto	16
2.1.3	Suomen opinto-ohjaajat	16
2.1.4	Opinto-ohjaajien koulutus	17
2.1.5	Puolustusvoimat	17
2.1.6	Sähköinen ja verkkoviestintä	17
2.1.7	Virtuaaliammattikorkeakouluhanke	18
2.2	AMKYH-uudistusta koskeva tiedotussuunnitelma	18
2.2.1	Verkkotiedottaminen	18
2.2.2	Uudistusta käsittelevät tiedotustilaisuudet	19
2.3	Ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen henkilöstön koulutus	19
2.3.1	AMKYH-vastuuhenkilöiden koulutuksen tavoitteet ja koulutusaiheet	19
2.3.2	Koulutus yhteishakutehtävien hoitoon	20
2.4	Yhteishakumateriaali	21
2.5	Ammattikorkeakoulujen alueellinen yhteistyö	21
2.6	Ohjaushenkilöstölle laaditut koulutusaineistot	22
3	<u>Ammattikorkeakoulujen yhteishakurekisterin tekninen toteutus</u>	23
3.1	AMKYH-rekisterin tekninen ympäristö	23
3.2	Atk-projektin vaiheet	23
3.2.1	Määrittelyvaihe	23
3.2.2	Suunnittelu ja toteutus	25
3.2.3	AMKYH-toimintoprosessi	25
3.2.4	Järjestelmän testaus ja käyttöönotto	34
4	<u>AMK – nettihaku</u>	36
4.1	SAHA:sta nettihakuun	36
4.2	AMK-nettihakuprojekti	37
4.2.1	Projektin tavoite	38
4.2.2	Projektisuunnitelma ja aikataulut	38
4.2.3	Riippuvuudet ja liittymät muihin järjestelmiin	39

5	<u>Projektin antamat suositukset ja toimintalinjaukset</u>	40
5.1	Hakutoimistojen perustaminen	40
5.2	Suosituksset yhteishaun aiheuttamista muutostarpeista, jotka tulisi ottaa huomioon ammattikorkeakoulujen johto-, tutkinto- tai vastaavissa säännöissä huomioon otettavista	41
5.3	Ammattikorkeakoulujen keskinäinen yhteistyö ja yhteishaun tulkintalinjat	43
6	<u>AMKYH-projektissa esiin nousseet kehittämissuositukset</u>	44
6.1	Valintaperuste-esitykset	44
6.2	Opetushallinnon uusi koulutusluokitus	45

	<u>Liitteet</u>	46
--	-----------------	----

- Liite 1.** Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 1 §:n muuttamisesta ja Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä annetun asetuksen 5 ja 6 §:n muuttamisesta
- Liite 2.** Tiedote AMKYH-koulutuksesta
- Liite 3.** Koulutus- ja tiedotussuunnitelma
- Liite 4.** Ammattikorkeakoulut ja niiden maakuntien ulkopuolella sijaitsevat opetuspisteet
- Liite 5.** Koulutustietopalveluihin liittyvät tietojärjestelmät ja niiden kuvaukset
- Liite 6.** Sanasto
- Liite 7.** Ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen yhteystiedot

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 22.1.2002 projektiryhmän ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmän uudistamista varten. Projektiryhmän tehtävänä on vastata käytännön toimista, joita ammattikorkeakoulujen yhteishakutehtävien siirtäminen lääninhallitusten sivistysosastoilta ammattikorkeakouluille vaatii.

Projektin asettamisen lähtökohdissa todettiin uudistuksen toteuttamisen edellyttävän, että Eduskunta hyväksyy asiaan liittyvän hallituksen esityksen lakimuutoksesta (Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä, 1058/1998). Lähtökohtana oli myös, että ammattikorkeakoulujen yhteishaun periaatteisiin ei tehdä muutoksia.

Projektiryhmän tehtävät määriteltiin asettamiskirjeessä:

- ohjata koko uudistushanketta ja toimia sen johtoryhmänä niin, että ammattikorkeakoulut ja Opetushallitus kevään 2003 yhteishausta alkaen vastaavat myös aikaisemmin lääninhallituksille kuuluneista tehtävistä,
- määritellä, suunnitella ja toteuttaa ammattikorkeakoulujen yhteishaun atk-järjestelmään tarvittavat uudistukset yhteistyössä atk-toimittajan kanssa,
- laatia ja toteuttaa muutosta koskeva tiedotussuunnitelma ammattikorkeakoulujen henkilöstölle,
- laatia ja toteuttaa muutosta koskeva koulutussuunnitelma ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintoja hoitaville palveluyksiköille sekä
- laatia suunnitelma yhteishaun käytännön järjestelyjen edellyttämästä alueellisesta yhteistyöstä.

Projektin johtoryhmän puheenjohtajaksi opetusministeriö kutsui rehtori Pentti Rauhalan, Laurea-ammattikorkeakoulusta ja jäseniksi:

Apulaisrehtori Kaisa Lahtinen (Tampereen ammattikorkeakoulu), varapuheenjohtaja
Opintotoimiston päällikkö Ritva Sammalkivi (Hämeen ammattikorkeakoulu)
Opintotoimiston päällikkö Ulla Talvi (Kymenlaakson ammattikorkeakoulu)
Opintotoimiston päällikkö Mia Ekström (ARCADA – Nylands svenska yrkeshögskola)
Koulutuspäällikkö Ritva Söyring (Lahden ammattikorkeakoulu)
Toimistonhoitaja (1.9.02 Opintotoimiston päällikkö) Hilikka Korhonen
(Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu)
Opintosihtööri (1.7.02 Opintoasiainpäällikkö) Matti Isokallio
(Satakunnan ammattikorkeakoulu)
Korkeakouluneuvos Seppo Kiiskisen (opetusministeriö)
Suunnittelija Tapio Huttula (Korkeakoulujen arviointineuvosto)
Hallituksen jäsen Marjaana Haapakoski (SAMOK ry.)
Opetusneuvos Erkki Hietakari, (Opetushallitus)
Ylitarkastaja Outi Kivipelto (Opetushallitus)
Suunnittelija Marja Winberg (Etelä-Suomen lääninhallitus)
Account Manager Terttu Santalahti (TietoEnator Oyj)

Johtoryhmän sihteerinä toimii projektin toteutusta varten Opetushallitukseen palkattu projektipäällikkö.

Johtoryhmä otti projektin nimeksi Ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamisen projekti, AMKYH-projekti. Johtoryhmä sopi ensimmäisessä kokouksessaan, että perustetaan atk-järjestelmäjaosto ja koulutus- ja tiedotusjaosto. Johtoryhmän sihteerinä on Ritva Sammalkivi, joka aloitti 15.3.02 projektipäällikkönä OPH:ssa. Atk-järjestelmäjaoston sihteeriksi nimettiin projektipäällikkö Aili Sydänmaanlakka TietoEnator Oyj:stä. Mia Ekströmin pyydettyä eroa johtoryhmän jäsenyydestä opetusministeriö nimitti hänen tilalleen vt. opintotoimiston päällikkö Maria Erikssonin (Arcada) 11.3.02 alkaen.

ATK-järjestelmäjaoston puheenjohtajaksi valittiin apulaisrehtori Kaisa Lahtinen, sihteeriksi Aili Sydänmaanlakka ja jäseniksi Ritva Sammalkivi, Marja Winberg, Matti Isokallio, Ritva Söyring, Monica Polenius (YH Sydväst), Liisa Mylly (TietoEnator Oyj) ja Markku Hartonen (OPH).

Koulutus- ja tiedotusjaoston puheenjohtajaksi valittiin Ulla Talvi, sihteeriksi Ritva Sammalkivi ja jäseniksi Outi Kivipelto, Marja Winberg, Hilikka Korhonen, Maria Eriksson, Marjaana Haapakoski ja Kaija Pirinen (OPH).

Projektiryhmän työskentelyn pohjaksi otettiin yhteishakutyöryhmän muistio ja muistioista annetut lausunnot.

Projektiryhmä aloitti työskentelyn olettaen, että AMKYH-uudistuksen edellyttämä lakiesitys hyväksytään.

Toimeksiannon mukaisesti työryhmän määräaika päättyy 30.11.2003. Projekti päätti julkistaa väliraportin ja luovuttaa sen ministeriölle, vaikka tehtäväksiantoon tällaista velvoitetta ei sisältynyt. Projektin johtoryhmä kuitenkin katsoi väliraportin julkaisemisen ja levittämisen edistävän merkittävästi yhteishaun toteuttamista uuden käytännön mukaisesti.

Helsingissä 5.2.2003

Pentti Rauhala

Maria Eriksson

Marjaana Haapakoski

Erkki Hietakari

Tapio Huttula

Matti Isokallio

Seppo Kiiskinen

Outi Kivipelto

Hilkka Korhonen

Kaisa Lahtinen

Ritva Sammalkivi

Terttu Santalahti

Ritva Söyring

Ulla Talvi

Marja Winberg

1 Uudistuksen taustat ja lähtökohdat

1.1 Ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmä

Yhteishaun kehittäminen alkoi 1960-luvun lopussa ja valtakunnallinen atk-pohjainen yhteishakujärjestelmä otettiin käyttöön v. 1979. Ammattikorkeakoulukokeiluun kuuluneet oppilaitokset olivat kokeiluvaiheen alusta alkaen mukana yhteishakujärjestelmässä. Ammattikorkeakoulujen vakinaistuttua yhteishakujärjestelmä jaettiin v. 1996 ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmään (AMKYH) sekä ammatillisten oppilaitosten ja lukioiden eli toisen asteen yhteishakujärjestelmään (TAYH).

Yhteishaun toteutusta ohjaavat Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä sekä Asetus ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä (liite 1).

Yhteishaun periaatteena on, että opiskelemaan pyrkivä voi hakea ammattikorkeakoulujen koulutukseen koko maahan yhdellä hakemuksella. Yhteishaku toteutetaan kaksi kertaa vuodessa. Järjestelmän avulla pyritään mm. helpottamaan nuorten hakeutumista koulutukseen, tehostamaan opiskelupaikkojen täyttöä ja vähentämään päällekkäistyötä ammattikorkeakouluissa.

Yhteishaun ulkopuolelle jäävät ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtava aikuiskoulutus ja vieraskielinen koulutus. Noin neljännes ammattikorkeakoulujen opiskelijavalinnoista on tällaisia erillishakuja.

1.2 Yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan säännös

Lukuvuoden 1999–2000 opiskelijavalinnoista alkaen tuli voimaan yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan säännös (L1060/1998, Laki ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 15 ja 29§:n muuttamisesta).

Säännös koskee koko korkeakoulusektoria (ammattikorkeakoulut, yliopistot, tiede- ja taidekorkeakoulut). Säännöstä toteutetaan ammattikorkeakoulujen hakija- ja opiskelupaikkarekisterin (AMKOREK) ja yliopistojen hakija- ja opiskeluoikeusrekisterin (HAREK) avulla.

Opetushallitus on rekisterinpitäjä, mutta korkeakoulut tallentavat rekisteriin hakijoita koskevat tiedot.

1.3 AMKYH-projekti

Opetusministeriö oli asettanut 19.5.2000 Ammattikorkeakoulujen yhteishakutyöryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää, miten ammattikorkeakoulujen yhteishakuun liittyvien tehtävien siirtäminen lääninhallitusten sivistysosastoilta ammattikorkeakouluille voidaan toteuttaa. Työryhmä esitti 17.5.2001 uudistuksen toteuttamista varten yhteenedon:

- ammattikorkeakoulut vastaavat yhteishaun toteuttamisesta lukuvuonna 2003–2004 alkavasta koulutuksesta lukien,
- OPH vastaa yhteishaun valtakunnallisesta toteutuksesta,
- yhteishakujärjestelmä jatkuu nykymuotoisena,
- toiminnallisena perusmallina on amk-kohtainen palveluyksikkö,
- ammattikorkeakoulut jatkavat yhteistyötä valintaperusteiden yhdenmukaisuuden ja valintamenettelyjen selkiyttämiseksi,
- ammattikorkeakoulut organisoivat alueellisen yhteistyön,
- yhteishakurekisteri tulee uudistaa ja
- ammattikorkeakouluille tulee osoittaa vuodesta 2002 alkaen määrärahaa lisähenkilöstön palkkaukseen.

AMKYH-projektin johtoryhmä aloitti työskentelynsä em. Ammattikorkeakoulujen yhteishakutyöryhmän muistion (opetusministeriön työryhmien muistioita 15:2001) ja muistiosta annettujen lausuntojen pohjalta.

Lausunnot oli saatu sisäasiainministeriöltä, työministeriöltä, Opetushallitukselta, lääninhallituksilta, ammattikorkeakouluilta, Suomen kuntaliitto ry:ltä, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry:ltä ja Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijayhdistysten Liitto SAMOK ry:ltä. Valtaosa lausunnon antajista suhtautui myönteisesti työryhmän ehdotuksiin. Useissa lausunnoissa korostettiin kuitenkin siirron huolellisen valmistelun merkitystä sekä tehokasta tiedotusta ja henkilöstön koulutusta. Osa lääninhallituksista ei nähnyt perusteita tehtävien siirron toteuttamiselle.

Ammattikorkeakoulujen lausunnoista valtaosa oli myönteisiä, tosin osaan lausunnoista sisältyi ehtoja ja edellytyksiä uudistuksen toteuttamiselle. ARENE ry katsoi, että yhteishaun siirtäminen ammattikorkeakoulujen hoidettavaksi on johdonmukaista kehitystä siirtymiselle osaksi korkeakoululaitosta.

Projektin ensimmäinen kokous pidettiin Opetusministeriössä 26.02.02. Kokouksessa sovittiin alustavasti projektin aikataulu, ja projektisuunnitelman päävaiheet hyväksyttiin 11.03.02:

- ATK- järjestelmän katselmointi 29.04.02 mennessä
- Määritysvaihe valmis 02.05.02
- Suunnittelu 14.06.02
- Toteutus 18.10.02
- Järjestelmän luovutus 05.12.02
- Atk-järjestelmän testaukset 9.12.02–27.12.02

- Käyttäjien koulutus 20.01.03–28.02.03
- Loppuraportti ja kehitysehdotukset 30.11.03.

Raportointikaudella 26.2.02–31.12.02 projektin johtoryhmä on pitänyt 12 kokousta, koulutus- ja tiedotusjaosto 10 ja atk-järjestelmäjaosto 15 kokousta.

1.4 Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä

Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 1§:n muuttamisesta sekä Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä annetun asetuksen 5 ja 6 §:n muuttamisesta astuivat voimaan 15.7.2002 (liite 1). Projektin johtoryhmä lähetti ammattikorkeakoulujen opintoasianpäälliköille ja hakutoimistojen yhteyshenkilöille muutoksesta tiedotteen (liite 2). Kun ammattikorkeakoulut vastaavat yhteishaun alueellisesta toteutuksesta, niiden tulee kiinnittää huomiota tämän tehtävän hoitamiseen kuuluvaan viranomaisvastuuseen.

1.5 Opetusministeriön päätös ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmän aikataulusta vuonna 2003

OPM päätti ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmän aikataulusta vuodelle 2003 (10.7.2002, Dnro 39/40/2002). Hakuaikoihin tehtiin periaatteellinen muutos aiempiin vuosiin verrattuna: toisen asteen yhteishaku erotettiin ammattikorkeakoulujen yhteishausta myös syksyn yhteishaun osalta.

Ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmän aikataulu syksyllä 2003 alkavaan koulutukseen on seuraava:

- Hakuaika opintoihin on 10.3.– 4.4.2003.
- Esivalintamateriaali valintakokeisiin kutsumista varten tulee toimittaa ammattikorkeakouluille viimeistään 26.5.2003.
- Valintakoetulosten tulee olla toimitettu tallennukseen viimeistään 23.6.2003.
- Valintamateriaali tulee toimittaa ammattikorkeakouluille viimeistään 4.7.2003.
- Valintojen tulokset tulee ilmoittaa hakijoille viimeistään 18.7.2003.
- Hakijan on ilmoitettava opiskelupaikan vastaanottamisesta ammattikorkeakouluille viimeistään 1.8.2003.

Ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmän aikataulu tammikuussa 2004 alkavaan koulutukseen on seuraava:

- Hakuaika opintoihin on 22.9.– 3.10.2003.
- Esivalintamateriaali valintakokeisiin kutsumista varten tulee toimittaa ammattikorkeakouluille viimeistään 24.10.2003.
- Valintakoetulosten tulee olla toimitettu tallennukseen viimeistään 17.11.2003.
- Valintamateriaali tulee toimittaa ammattikorkeakouluille viimeistään 28.11.2003.

- Valintojen tulokset tulee ilmoittaa hakijoille viimeistään 5.12.2003.
- Hakijan on ilmoitettava opiskelupaikan vastaanottamisesta ammattikorkeakouluille viimeistään 19.12.2003.

Projektiryhmä totesi, että AMKYH-uudistus tuo esimerkiksi tallennukseen uusia toimintatapoja, joiden vuoksi em. päätöksen päivämääriä tulee vielä tarkentaa, kun projektisuunnitelma on hyväksytty.

1.6 Opiskelijavalinnan periaatteet ja opiskelijavalintayhteistyö

Ammattikorkeakoulut päivittävät koulutustarjontatiedot AMKOPAS-järjestelmän kautta oppilaitostietojärjestelmään, OPTI:iin, josta tiedot saadaan AMKYH-järjestelmään.

Opetusministeriö päättää koulutusohjelmista ja yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa sovitaan ammattikorkeakoulun aloituspaikkamääristä. Ammattikorkeakoulu päättää opiskelijavalinnan perusteista ja valintakokeen järjestämisestä (L255/1995, Laki ammattikorkeakouluopinnoista).

ARENE ry:n opiskelijavalintaprojekti sopii vuosittain koulutusalaakohtaisista valintaperustesuosituksista sekä suosituksista yhdenmukaiseksi valintamenettelyksi. Ammattikorkeakoulujen yhteistyö opiskelijavalinnan perusteissa on ainutlaatuista tarkasteltaessa koko korkeakoulusektoria.

Projektin johtoryhmä on tehnyt yhteistyötä Arene ry:n opiskelijavalintaprojektin kanssa. Opiskelijavalintaprojektia pyydettiin ottamaan käsiteltäväksi yhteishaun kannalta keskeisiä asioita:

- hakukelpoisuudet ja erikoistapausvalinnat sekä erikoistapausvalintojen valintamenettelyn selkiyttäminen,
- työkokemus valintakriteerinä ja erityisesti koulutusalaakohtaisten työkokemuskuukausien kertyminen pisteityksineen sekä työtodistusten tarkistukseen liittyvät toimintatavat ja
- vuoden 2003 valintaperustesuositusten valmistelun aikaistaminen siten, että suositukset olisivat ammattikorkeakoulujen käytössä jo kevään 2002 aikana. AMKYH-projektin tavoitteena oli valintaoppaiden ja hakumateriaalin valmistelun aikaistaminen alku-syksyyn.

Arene ry:n opiskelijavalintaprojekti päätti 14.6.2002 pitämässään kokouksessa koulutusalaakohtaiset valintaperusteet vuodelle 2003. Ammattikorkeakouluille syntyi uusia haasteita, kun valintaperusteiden päätösaikataulua nopeutettiin aiempiin vuosiin verrattuna ja samalla ammattikorkeakoulujen tuli sitoutua koulutusalaakohtaisiin valintaperusteisiin aiempaa tiiviimmin.

AMKYH-projektin johtoryhmä totesi kuitenkin, että valintaperusteet ovat selkiytyneet turhan verkkaisesti ja että se olisi odottanut vielä konkreettisempia parannuksia olemassa oleviin valintaperusteisiin.

Hakijan näkökulmasta hakemuksen teko on sitä helpompaa, mitä yksinkertaisemmat valintaperusteet ja hakijaa ohjaava materiaali ovat. Johtoryhmä laati koosteen kehittämistä vaativista valintaperusteista (luku 6.1).

2 Yhteistyössä yhteishakuun – uudistuksen koulutus- ja tiedotussuunnitelma

AMKYH-projektiryhmän koulutus- ja tiedotusjaosto laati tiedotus- ja koulutussuunnitelman (liite 3). Koulutuksen kohderyhmä on laaja: ammattikorkeakoulujen koko henkilöstö, hakutoimistojen henkilöstö (ks. luku 5.1), sisäiset ja ulkoiset sidosryhmät sekä avainasemassa olevat hakijat.

Ensimmäinen tehtävä oli tiedottaminen muutoksesta ammattikorkeakoulujen henkilöstölle ja henkilöstön sitouttaminen uudistukseen. Alusta alkaen tunnistettiin ammattikorkeakoulujen opintoasiainhallinnon kirjavuus, joten yhdeksi projektin tärkeimmistä tehtävistä osoittautui yhteishakua hoitavan henkilöstön kouluttaminen. Lähtökohtana koulutussuunnitelman laadintaan oli tarvittavan osaamisen varmistaminen ammattikorkeakouluissa. Lisäksi asetuksen määrittelemästä alueellisesta tehtävästä suoriutuminen vaatii ammattikorkeakouluilta kitkatonta keskinäistä yhteistyötä.

2.1 Sidosryhmät ja kuullut asiantuntijat

2.1.1 Lääninhallitusten yhteishakutoimistot

Lääninhallitusten sivistysosastojen osastopäälliköiden ja AMKYH-projektin puheenjohtajan välisessä kokouksessa 4.9.02 sovittiin mentoroinnista: syksyn 2002 yhteishaun aikana ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen henkilöstö voi halutessaan tutustua alueensa yhteishakutoimiston tehtäviin ja toimintatapoihin.

2.1.2 Työministeriö/työhallinto

Ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen ja työvoimatoimistojen koulutus- ja ammattitietopalvelujen neuvottelupäivä YHTEISTYÖSSÄ YHTEISHAKUUN järjestettiin 24.9.2002 Opetushallituksessa.

Neuvotteluun osallistui ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen yhteishausta vastaavat henkilöt varahenkilöineen (n. 60 henkeä) sekä jokaisesta TE-keskuksesta kaksi vastuuhenkilöä (n. 30 henkeä).

Ylitarkastaja Liisa Winqvist kertoi työhallinnon ja työvoimatoimistojen organisoitumisesta sekä henkilöstörakenteesta. Alueellisessa yhteistyössä koulutusneuvojat eli tietopalveluneuvojat (virkanimikkeiltään työvoimaneuvoja, erikoistyövoimaneuvoja tai johtava työvoimaneuvoja) ovat ammattikorkeakoulujen suoria kontaktihenkilöitä. Vuoden aikana koulutusneuvojille kirjautuu n. 440 000 asiakastapahtumaa, joista noin puolet on työnhakijoita ja puolet koululaisia.

Projektipäällikkö Ritva Sammalkivi kertoi tulevasta yhteishaku-uudistuksesta sekä ammattikorkeakoulujen opintoasiainhallinnosta ja hakutoimistojen organisoitumisesta.

Neuvottelupäivän ohjelmaan sisällytettiin osallistujien perehdyttäminen ohjauksen ja neuvonnan apuvälineisiin sekä alueellisen yhteistyön toiveisiin ja tavoitteisiin.

TE-keskusten aluejaon mukaisissa koulutus- ja ammattitietopalvelun ja hakutoimistojen henkilöstön ryhmäkeskusteluissa pohdittiin kysymyksiä: Miksi yhteistyö paikallisen ammattikorkeakoulun hakutoimiston ja koulutus – ja ammattitietopalvelun on tärkeää? Mitä konkreettisia yhteistyön muotoja ammattikorkeakoululla ja työvoimatoimistolla voisi olla yhteishaun onnistuneessa toteuttamisessa?

Tilaisuuden tavoitteena oli tehdä tunnetuksi toinen osapuoli ja motivoida alueelliseen yhteistyöhön, purkaa mahdollisia ennakkoluuloja sekä tuoda ennakkotietoa yhteishaku-uudistuksesta ja uusista tehtävistä.

2.1.3 Suomen opinto-ohjaajat

Suomen Opinto-ohjaajat ry on antanut lausuntonsa Ammattikorkeakoulujen yhteishakutyöryhmän muistioista. Opinto-ohjaajien päällimmäisiä huolia olivat mm. opiskelijan oikeusturvan säilyminen, hakulomakkeen lähettäminen ja hakuohjeiden moninaisuus. Koulutus- ja tiedotusjaosto kuuli kokouksessaan 2.4.02 puheenjohtaja Heli Piikkilää, Sopo ry:stä. Todettiin, että em. huolet johtuvat pääosin puutteellisista tiedoista ja ennakkokäsityksistä, joihin tiedottamisessa ja koulutuksessa on tartuttava. Sopo ry on jakautunut 14 maakuntapohjaiseen alueyhdistykseen, joissa on nimetyt puheenjohtajat ja sihteerit. Sopo ry:ssä on n. 900 jäsentä, joista 660 on yleissivistävässä koulutuksessa. Näistä taas n. 400 toimii peruskoulussa. Noin 200 opinto-ohjaajan työhön sisältyy sekä peruskoulun että lukion ohjaus.

Projekti päätti tarjota julkaistavaksi AMKYH-uudistusta käsitteleviä artikkeleita SOPO News, Opinto-ohjaajien ammatti- ja järjestölehdessä ja ohjaajien verkkosivuilla (www.soponet.fi). Opetushallitus päätti lisätä Ammattikorkeakoulujen valintaoppaan jakeumäärää ammatillisille oppilaitoksille.

Ammattikorkeakoulujen alueellisiin koulutustilaisuuksiin ammattikorkeakoulujen odotetaan kutsuvan toisen asteen ohjaajien lisäksi perusasteen opinto-ohjaajia.

2.1.4 Opinto-ohjaajien koulutus

Opinto-ohjaajia koulutetaan Jyväskylän ja Hämeen ammattikorkeakoulujen ammatillisissa opettajakorkeakouluissa sekä Jyväskylän ja Joensuun yliopistoissa. Projektipäällikkö järjesti koulutuspäivät yhteishaku-uudistuksesta ja sähköisestä hausta Hämeen ammatillisessa opettajakorkeakoulussa 14.10.02 ja Jyväskylän yliopistossa yhdessä Jyväskylän ammatillisen opettajakorkeakoulun kanssa 28.01.03.

2.1.5 Puolustusvoimat

Koulutus- ja tiedotusjaosto kuuli 23.4.02 Puolustusvoimien asiantuntijoita, Sosiaalipäällikkö Timo Lahtea ja sosiaalikuraattori Maija Ruotsalaista Läntiseltä maanpuolustusalueelta. Yhteishaku ja hakeutuminen ammattikorkeakouluihin tarkoittaa puolustusvoimien näkökulmasta, että varusmiehellä on oikeus asiantuntevaan neuvontaan ja ohjaukseen varusmiespalveluksensa aikana. Varusmiespalvelukseen astuu vuosittain kaksi saapumiserää (n. 30 000 varusmiestä vuodessa), joista n. 75 % on 19-vuotiaita (heistä n. 50 %:lta puuttuu opiskelu- tai työpaikka).

Varusmiesaikana koulutustiedottamisesta vastaavat sosiaalikuraattorit, joiden yhteistyökumppaneina on varusmiestoimikuntien työ- ja opiskeluasioista vastaavat varusmiehet. Yhteishaku koetaan viralliseksi toiminnaksi, ja armeijalla on keskitetty tapa huolehtia mm. hakuoppaiden ja -lomakkeiden jakelusta. Varusmiehet saavat sosiaalikuraattoreilta ohjausta ja neuvontaa mm. hakulomakkeiden täyttämiseen.

Puolustusvoimat järjesti valtakunnalliset sosiaalipäällikköiden ja -kuraattorien koulutuspäivät 29.8.02 Helsingissä. Projektipäällikölle oli varattu puheenvuoro AMKYH-uudistuksesta.

2.1.6 Sähköinen ja verkkoviestintä

Huhtikuussa 2002 avattiin Opintoluotsi-portaali (www.opintoluotsi.fi) ja kesäkuussa vastaava ruotsinkielisenä. Koulutus- ja tiedotusjaosto neuvotteli 23.4.02 palvelun asiantuntija Raimo Vuorisen kanssa yhteistyömahdollisuuksista. Opintoluotsi-hankkeen tavoitteena on ollut luoda kattava ja monipuolinen Internetissä toimiva tieto- ja neuvontapalvelu. Internet on tutkimusten mukaan suosituin koulutusta ja opiskelua koskevan tiedon hakukanava.

Opintoluotsin tieto-osuudet on toimitettu yhteistyössä alan asiantuntijoiden kanssa ja tieto kerätään olemassa olevista lähteistä. Ammattikorkeakoulujen www-sivujen rakenne, käytetty kieli, asiasanojen yhtenäistäminen ja tutkintojen sisältöjen vertailu ovat olennaisia tiedon hakijan kannalta. Siten projekti luo haasteita ammattikorkeakoulujen Internet-sivujen sisältöihin ja ohjauspalvelujen rakentamiseen.

Asiantuntijaluotsi (www.asiantuntijaluotsi.net) on ammattilaisille tarkoitettu TM:n, OPM:n ja OPH:n yhteistyönä tuotettu tietolähde.

Projektiryhmä päätti ryhtyä ilmoittamaan asiantuntijaluotsin koulutus ja tiedotus -palstalla koulutustilaisuuksista, joiden kohderyhmänä on Asiantuntijaluotsin käyttäjät.

2.1.7 Virtuaaliammattikorkeakouluhanke

Virtuaaliamk-portaali <http://www.amk.fi> avattiin 2.9.2002. Projektista Ari Hälikkä ja Eeva-Liisa Antikainen kutsuttiin esittelemään virtuaaliammattikorkeakoulu-portaalia ja yhteishaun yhtymäkohtia ja mahdollisuuksia virtuaaliamk:ssa. Palvelut löytyvät alkuvaiheessa tutkinto-opiskelijoille ja avoimen ammattikorkeakoulun opinnoista kiinnostuneille, digitaalisen sisältötuotannon kehittäjille, ammattikorkeakoulujen opintotoimistohenkilöstölle sekä virtuaaliamk-hankkeen kehittäjille. Yhteishakuun liittyvät palvelut nähdään mahdollisuutena, esimerkkinä sähköisen hakulomakkeen jakelu sivuston kautta ja ammattikorkeakouluille kohdistuvan tiedotuspaineen helpottaminen.

2.2 AMKYH-uudistusta koskeva tiedotussuunnitelma

Ammattikorkeakoulujen sisäistä tiedotusta varten koulutus- ja tiedotusjaosto laati tiedotteita välitettäväksi korkeakoulujen henkilöstölle.

Julkinen tiedotus aloitettiin vasta, kun yhteishakumuutoksen edellytyksenä ollut lakimuutos hyväksyttiin 15.7.02. Toisaalta haluttiin rauhoittaa syksyn 2002 yhteishaku.

Suuren yleisön ja hakijoiden lisäksi tiedotuksessa tuli huomioida hakijoita ohjaavat ja lähettävät tahot: lääninhallitusten yhteishakutoimistot, työhallinnon koulutus- ja tietopalvelujen henkilöstö, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten rehtorit ja opinto-ohjaajat, kansanopistot, aikuiskoulutuskeskukset ja muut oppilaitokset, puolustusvoimissa opiskelijahakuasioista vastaavat sosiaalikirjasto- ja varusmiestoimikunnat jne. Kohderyhmiin katsottiin kuuluvaksi myös ammattikorkeakoulujen ylläpitäjät, yliopistot sekä tiede- ja taidekorkeakoulut. Opiskelijajärjestöistä erityisesti Samok ry on merkittävä tiedonvälittäjä ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnille.

2.2.1 Verkkotiedottaminen

Internet valittiin AMKYH-uudistuksen tiedottamisen ensisijaiseksi välineeksi: OPH:n kotisivut, www.oph.fi, www.oph.fi/info/amkyh, www.oph.fi/info/amkyh/svenska ja ammattikorkeakoulujen Internet-sivut, www.opintoluotsi.fi ja www.asiantuntijaluotsi.net.

Hakutoimistojen henkilöstön ja projektin välistä tiedonkulkua varten Opetushallituksen julkaisujärjestelmään perustettiin Työryhmät/Amkyh -sivusto. Projektipäällikkö ylläpitää sivuja, joilta löytyy tuoreimmat tiedot uudistuksen vaiheista, koulutuskalenteri henkilöstön ja sidosryhmien alueellisista koulutustilaisuuksista sekä keskustelupalsta. Sivustoon on koottu hakutoimistojen käyttöön valmista aineistoa yhteishaun koulutustilaisuuksia varten.

Työministeriö käyttää sisäisessä tiedotuksessaan tiepa-järjestelmää, jonka kautta AMKYH-projekti tiedottaa yhteishaun edistymisestä.

2.2.2 Uudistusta käsittelevät tiedotustilaisuudet

AMKYH-uudistus on sisältynyt mm. seuraaviin ammattikorkeakoulujen tapahtumiin:

- Ammattikorkeakoulujen opintotoimistopäivät Tampereella 18.–19.4.02, jonne osallistui yli 200 opiskelijahallinnon erilaisissa tehtävissä toimivaa.
- Ammattikorkeakoulujen viestintä- ja markkinointipäivät 18.–19.9.02 Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa (n. 100 osallistujaa).
- Tiedekeskus Heurekassa järjestettiin 11.10.02 tilaisuus, johon oli kutsuttu ammattikorkeakoulut, yliopistot, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opinto-ohjaajat, varuskunnat, kansanopistot, aikuislukiot, työvoimatoimistot, lääninhallitukset, ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset ja tiedotusvälineet. Tilaisuus kokosi noin 200 osallistujaa. Ohjelmassa käsiteltiin yhteishaku-uudistusta (AMKYH-projektin puheenjohtaja Pentti Rauhala), sähköistä asiointia (Pekka Linna, CSC) ja opiskelijavalintojen arviointia (Tapio Huttula, Korkeakoulujen arviointineuvosto). Opiskelijoiden näkökulman yhteishaku-uudistukseen toi koulutuspoliittinen sihteeri Hanna Myllys (Samok ry). Tilaisuudessa käydyn keskustelun alustivat Kaisa Lahtinen (Atk-järjestelmäjaoston puheenjohtaja) ja Ritva Sammalkivi (projektipäällikkö).

2.3 Ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen henkilöstön koulutus

Projekti teki selvityksen hakutoimistojen ja niiden henkilöstön nykyisistä tehtävistä ja työnkuvista. Yhteishakua ja opiskelijavalintoja hoitavan henkilöstön koulutustausta, osaaaminen ja työnkuva on kovin kirjava, mistä seurasi melkoiset koulutuspaineet.

Toisaalta haku- ja valinta-asiat saatetaan hoitaa samankin ammattikorkeakoulun sisällä monessa opetuspisteessä. Sidosryhmiä varten koottiin tiedot yhteishakuun kuuluvan koulutuksen ja vieraskielisen koulutuksen lisäksi tutkintoon johtavan aikuiskoulutuksen, jatkotutkintojen ja erikoistumisopintojen hakuasioista vastaavista henkilöistä yhteystietoineen. Kooste oli kimmoke suosituksen, jonka projekti lähetti ammattikorkeakoulujen rehtoreille (kts. luku 5.2).

2.3.1 AMKYH-vastuuhenkilöiden koulutuksen tavoitteet ja koulutusaiheet

Ammattikorkeakoulujen opintoasiainpäälliköiden työryhmä lähetti projektille toiveen hakutoimistojen henkilöstön koulutuksen sisällöistä. Uudistuksen kannalta keskeisinä nähtiin yhteishaun kokonaisprosessin hahmottaminen, ammattikorkeakoulujen yhteistyön ja vastuuhenkilöiden verkostoituminen, hakutoimistojen ymmärrys hyvästä hallintotavasta ja virkavastuusta sekä atk-järjestelmien käytön hallinta ja yhteishakurekisterin kytkennät ammattikorkeakoulujen muihin tietojärjestelmiin.

Koulutus- ja tiedotusjaosto päätti ennen AMKYH-rekisterin käyttäjäkoulutusta järjestää neuvottelu- ja koulustilaisuudet syksyn 2002 aikana aiheista:

- viranomaistehtävä ja siihen liittyvä lainsäädäntö,
- yhteishakuun liittyvä lainsäädäntö,
- hakukelpoisuus (oppisopimuskoulutukset, ammattitutkinnot, erikoisammattitutkinnot, vanhojen tutkintojen nimikkeistöt, erikoistapausvalinnat jne.) ja hakukelpoisuuden täydentäminen,
- valintaperusteet koulutusaloittain (myös muut kuin oman amkin koulutusalat),
- valintakokeet ja valintakoeysteistyö,
- hakeminen (sähköinen haku ja paperilomake) ja
- arkistointi sekä tietosuoja-asiat.

2.3.2 Koulutus yhteishakutehtävien hoitoon

Projekti on järjestänyt koulutusta vuoden 2002 aikana ammattikorkeakoulujen henkilöstölle seuraavasti:

- 16.5.2002 Ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen yhteyshenkilöiden ensimmäinen koulustilaisuus Opetushallituksessa. Aiheena käsiteltiin yhteishaku-uudistuksen periaatteet, valmisteilla oleva lainsäädäntö, ammattikorkeakoulujen tulevat tehtävät ja aloitettiin alueellisen yhteistyön suunnittelu.
- OPM:n järjestämässä AMKOTA-seminaarissa 20.–22.8.2002 paneuduttiin mm. ammattikorkeakoulujen ylläpitämien atk-järjestelmien ja sovelluksien (AMKOTA, AMKOPAS, AMKOREK/AMKYH) kokonaisuuksien hahmottamiseen.
- 26.–27.8.2002 OPH:ssa esillä seuraavat aiheet: ajankohtaista AMKYH-rekisteristä, sähköinen haku, tilastokeskuksen tutkintoluokitus ja amk:jen hakuoppaiden sisältöihin tulevat kaikille yhteiset osiot. Tutustuttiin koulutuksen tiedon lähteisiin OPTiin ja Koulutusnettiin.
- Neuvoteltiin hakutoimiston tehtävistä ja yhteishaun aikatauluista, hakutoimiston asemasta ammattikorkeakoulun organisaatiossa sekä hakutoimistojen välisestä yhteistoiminnasta.
- 24.9.02 Ammattikorkeakouluun ja työhallinnon neuvottelupäivä (ks. luku 2.1.2.).
- Stadiassa 4.10.2002 käsiteltiin opiskelijavalinnan periaatteet ja yleiset valintaperusteet sekä koulutuslakohtaiset valintaperusteet Arenen opiskelijavalintaprojektin koordinaattoreiden esittelemänä. Ohjauksen ja neuvonnan lisäksi tutustuttiin Amk-nettihakupalveluprojektiin.
- 1.10.02 aiheena oli hakutoimistot viranomaistehtävässä (kouluneuvos Pirjo Vehkamäki, OPH): hallinnon periaatteet, hallintoasiain käsittelyyn yleisesti liittyvät seikat, vireilletulo, valmistelu, esittely ja päätöksenteko, muutoksenhaku, viranomaisen asiakirjojen julkisuus, salassapito ja asianosaisen oikeus tiedonsaantiin.
- 4.–5.11.02 Neuvonko – toiminko oikein? Päivien aikana sovittiin hakutoimistojen yhteisistä toimintatavoista ja laadittiin toimintalinjaukset. Projekti päätti koota yhteistyössä OPH:n kanssa hakutoimistojen (myöhemmin myös nettihaun) käyttöön UKK-tietopaketin, jolle kootaan listaa ”usein kysytyistä asioista”.

Koska ammattikorkeakoulut ovat rekrytoineet henkilöstöä yhteishakutehtävien hoitoon vielä syksyn aikana, projekti on päättänyt järjestää koulutusta em. aiheista tammi- ja helmikuussa 2003.

2.4 Yhteishakumateriaali

Opetushallitus julkaisee hakumateriaalia: Ammattikorkeakouluopinnot 2002–2003, Ammattikorkeakoulujen valintaopas 2003, Yhteishaun hakuohje manuaalisen hakulomakkeen täyttöä varten ja hakulomakkeet. Lisäksi Opetushallitus on julkaissut tiedotteita yhteishaku-uudistuksesta, messukortit hakemisesta ammattikorkeakouluopintoihin, Koulutusnetistä ja Nettihausta. Tiedotteet ja julkaisut ovat sekä suomen- että ruotsinkielisiä. Oppaat julkaistaan myös Internetissä osoitteessa www.oph.fi.

Ammattikorkeakoulut ovat sopineet, että kunkin ammattikorkeakoulun valintoja käsittelevä opas on nimeltään Hakijan opas 2003. Ammattikorkeakoulut ovat myös yhdessä päättäneet, että jokainen julkaisee Hakijan oppaassa aineiston, johon tulee yleisiä ohjeita hakijalle, nettihakuilmoitus ja lyhennetty versio yhden opiskelupaikan säännöksestä sekä kaikkien ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen yhteystiedot.

2.5 Ammattikorkeakoulujen alueellinen yhteistyö

Ammattikorkeakoulujen välisen verkottumisen ja alueellisen yhteistyön toteuttamiseksi tehtiin selvityksiä maakuntien liittojaosta, nykyisistä yhteishakualueista ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien alueellisesta yhteistyöstä. Ruotsinkielisten ja kaksikielisten sekä laajalla alueella toimivien ammattikorkeakoulujen, kuten DIAK ja HUMAK, verkottumista pohdittiin. Alueellisen yhteistyön malliksi sovittiin maakuntapohjainen yhteistyö, joka noudattelee pitkälti nykyistä yhteishakualuejakoa (liite 4).

Ammattikorkeakoulujen järjestämien alueellisten koulutustilaisuuksien tarkoitus on paitsi kertoa sidosryhmille hakeutumisesta ammattikorkeakouluihin, perehdyttää myös ammattikorkeakoulujen henkilöstö opiskelijavalintoihin. Sidosryhmille järjestettävien alueellisten tilaisuuksien ohjelmaan sisällytetään seuraavat aiheet:

- AMKYH-uudistus – muuttuva yhteishaku,
- Amk-nettihaku,
- hakutoimistot ja niiden palvelut,
- ammattikorkeakoulujen koulutustarjonta ja koulutusalaakohtaiset valintaperusteet sekä
- alueellisen koulutustarjonnan esittely.

Ammattikorkeakoulujen järjestämät aluetilaisuudet

Marraskuu 2002

Uudenmaan amkien laivaseminaari 7.–11.11.2002

Turun aluetilaisuus Turun amk:ssa pe 8.11.02

Lahden amk Lahdessa ke 13.11.02

Uudenmaan amkit Porvoossa to 14.11.02

Pirkanmaan ja Tampereen amkit Tampereella pe 15.11.02

Satakunnan amk Porissa pe 15.11.02

Keski-Pohjanmaan, Seinäjoen ja Vaasan amkien yhteistilaisuus Seinäjoella pe 15.11.02

Ruotsinkieliset amkit Turussa pe 15.11.02

Jyväskylän amk ti 19.11.02

Uudenmaan amkit Hyvinkäällä ke 20.11.02

Lapin läänin aluetilaisuus Rovaniemellä ti 26.11.02

Kemi-Tornion amk Kemissä ke 27.11.02

Kajaanin amk Kajaanissa to 28.11.02

Oulun Seudun amk Oulussa pe 29.11.02

Pohjanmaan ruotsinkieliset Vaasassa pe 29.11.02

Joulukuu 2002

Uudenmaan amkit Lohjalla ke 4.12.02

Mikkelin, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon amkit, Diakonia- ja

Humanistinen amk Joensuussa pe 13.12.02

Tammihelmikuu 2003

Etelä-Karjalan, Humanistisen ja Kymenlaakson amkit Lappeenrannassa ke 8.1.03

Hämeen amk Hämeenlinnassa ke 15.1.03

Etelä-Karjalan, Humanistisen ja Kymenlaakson amkit Kouvolassa pe 17.1.03

Uudenmaan amkit Helsingissä to 23.1.03 ja Espoossa ke 5.2.03

Arcada och YH Sydväst 17.1.03 Tammissaari

2.6 Ohjaushenkilöstölle laaditut koulutusaineistot

Projektipäällikkö on tehnyt valmiita kalvosarjoja ja power point -esityksiä ammattikorkeakoulujen yhteyshenkilöiden koulutuksia varten ja toisaalta henkilöstölle käytettäväksi omissa koulutustilaisuuksissa. Aineistoa on saatavilla ohjauksen ja tiedotuksen tueksi Opetushallituksen Internet-sivuilla.

3 Ammattikorkeakoulujen yhteishakurekisterin tekninen toteutus

3.1 AMKYH-rekisterin tekninen ympäristö

Ammattikorkeakoulujen yhteishakurekisteri (AMKYH) kuuluu Opetushallituksen pitämään opiskelijavalintarekisteriin yhdessä yliopistojen hakija- ja opinto-oikeusrekisterin (HAREK) ja ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishakurekisterin (TAYH) kanssa.

Projekti päätti, että AMKOREK-rekisterin tapaan AMKYH-järjestelmä on suomenkielinen, mutta käyttöjäohjeet laaditaan sekä suomen- että ruotsinkielisinä.

Liitteessä 5 on kootusti esitettyinä koulutustietopalveluihin liittyvät tietojärjestelmät ja niiden kuvaukset.

3.2 Atk-projektin vaiheet

Atk-jaoston tehtävänä on valmistella AMKYH-järjestelmän tekniset ratkaisut yhteishaun toteuttamiseksi. Projekti etenee määrittely- ja suunnitteluvaiheiden kautta varsinaiseen toteutukseen. Kunkin vaiheen tavoitteet, toimintatavat ja aikataulut on kuvattu projekti-suunnitelmissa. Aikataulusyistä toimenpiteitä on toteutettu kuitenkin osin limittäin.

3.2.1 Määrittelyvaihe

Määrittelyvaiheen ensimmäinen luonnos valmisteltiin virkamiestyönä Opetushallituksessa 20.2.02. Lähtökohta-aineistona käytettiin Ammattikorkeakoulujen yhteishakutyöryhmän muistiota (17.5.2001).

Määrittelyn päätavoitteet olivat:

- määrittellä AMKYHin toiminta siten, että hakijoiden tiedot käsitellään siellä, missä päätetään opiskelijavalinnoista, ts. ammattikorkeakouluissa,

- määrittää toimiva hakemusten käsittelyä palveleva järjestelmä,
- selvittää uudet tietotarpeet ja kirjata ne,
- määrittellä käyttäjän kannalta helppokäyttöinen selainpohjainen käyttöliittymä ja
- hyödyntää soveltuvin osin olemassa olevaa järjestelmää.

Atk-järjestelmäjaosto laati yhteenvedon ammattikorkeakoulujen yhteishaun päälinjauksista ja AMKYH-rekisteriin tehtävistä uudistuksista:

- Hakija jättää vain yhden hakemuksen, jossa voi esittää neljä hakutoivetta: valtakunnalliset hakulomakkeiden mahdolliset kaksoishakemustarkistukset tehdään henkilötunnuksen mukaan.
- Hakulomakkeiden identifiointi: kun ammattikorkeakoulu vastaanottaa hakemuksen, se rekisteröi hakemuksen ja tekee samalla ensimmäisen tarkistuksen, ettei hakijalla ole jätettynä toista hakemusta.
- Ammattikorkeakoulu voi halutessaan tallentaa hakijan kaikki hakemuksen tiedot itse järjestelmään tai käyttää tallennusfirmaa Opetushallituksen lukuun.
- Ensimmäisen hakutoiveen mukaisella ammattikorkeakoululla on virkavastuu tarkistaa hakulomakkeen tiedot.
- Hyödynnetään HAREK-järjestelmän yo-tutkintoarvosanoja.
- Ammattioppilaitoksille tulostetaan arvosanapohjat sekä paperitulosteena että järjestelmään. Ammattioppilaitokset päivittävät arvosanat suoraan järjestelmään. Poikkeuksena ovat ne toisen asteen oppilaitokset, jotka eivät ole järjestelmässä. Niiden arvosanojen keruusta ja tallentamisesta vastaavat ammattikorkeakoulut.
- Valintakokeita varten tulostetaan vain yksi valintaluettelo (ei varalistaa), jonka perusteella tehdään valintakoetulosten tallennuspohjat järjestelmään.
- Myöhästyneiden hakemusten valintaluettelo tulostetaan, mutta valintakoetulosten päivityskäyttöliittymässä ei voi tallentaa näille valintakoetuloksia.
- Erikoistapausvalinnoissa hakevien tietojen käsittelyä varten luodaan oma näyttö ja valintakokeiden tulosten tallentamisen yhteydessä ammattikorkeakoulu tallentaa myös valintatiedon, minkä jälkeen lopulliset valinnat tehdään yhteishaun periaatteiden mukaan.
- Ammattikorkeakoulu voi tarvittaessa päivittää suoraan hakijan hakutietoihin arvosanoja ja valintakoetuloksia.
- Suorakäytön raportteihin lisätään tarkistustulosteita ja tilastoja helpottamaan hakutoimiston tehtäviä.
- Järjestelmään laaditaan henkilörekisterikyselyjä varten pyyntölomake (henkilöä koskevien tietojen tuloste) ja hakijan hakemustietoihin kohdistuvien muutosten pyyntölomake.

Määrityksen lopputuloksina saatiin toimintahierarkiakaavio, liittymäkaavio ja käyttötapaukset sanallisine kuvauksineen, käyttäjäryhmät ja roolit, käyttöliittymästandardi, ajan-

tasaistettu käsitelmä, alustavat ikkunakartat ja -kuvaukset, raporttien kuvaukset sekä alustava arkkitehtuurikuvaus.

29.4.2002 pidettyyn katselmointiin osallistuivat atk-järjestelmäjaosto ja ammattikorkeakoulujen edustajina Matti Hartikainen, TAMK ja Päivi Aho, Laurea sekä Erja Kokko, LAMK.

Johtoryhmä hyväksyi määrittäsvaiheen 2.5.2002.

3.2.2 Suunnittelu ja toteutus

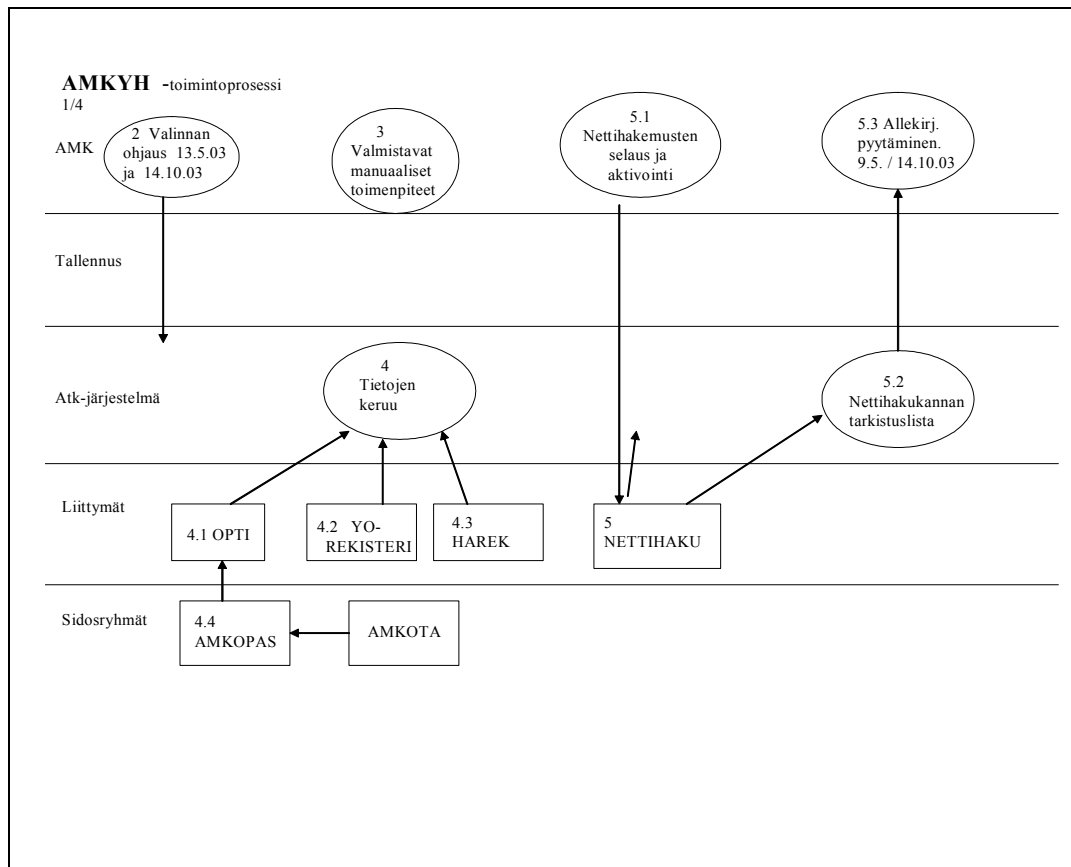
Aikataulusyistä suunnittelu aloitettiin maaliskuussa. Suunnittelun tavoitteena oli: luoda raamit toteutustyölle, perusratkaisujen ja käyttäjähallintaosuuden suunnittelu, käyttöliittymien ja toimintojen tarkentaminen, valikkorakenteen suunnittelu sekä raporttien, käynnistysnäyttöjen, eräohjelmien muutosten, järjestelmäliittymien ja tietokannan muutosten tarkentaminen. Lopputuloksena saatiin ohjelmointiohje, kehitysympäristön tietokanta, AMKYH:n tarpeisiin toteutettu käyttöoikeuksien hallinta, tarkennetut näyttöjen ja raporttien kuvaukset sekä eräohjelmien ja liittymämuutosten kuvaukset. Johtoryhmä hyväksyi suunnittelun ja toteutuksen projektisuunnitelman kokouksessaan 2.5.2002.

Toteutuksen tavoitteena oli toimiva hakemusten käsittelyä palveleva perusjärjestelmä ja käyttäjän kannalta helppokäyttöinen selainpohjainen käyttöliittymä.

3.2.3 AMKYH-toimintoprosessi

Toimintoprosessissa kuvataan yhteishakuun liittyvät toiminnot ja tehtävät. Dokumenttiin on lisätty yhteishaun tehtävien hoidon näkökulmasta tärkeimmät päivämäärät v. 2003.

Kuva 1. Yhteishaun eteneminen

Yhteishaun eteneminen (kuvan 1 selitteet)

2 Valinnan ohjaus

- Valinnan ohjaus tarkoittaa ennen varsinaista yhteishakua AMKYHiin tehtäviä toimintoja, joita ovat esim. perustietojen/koodistojen tarkistukset ja päivitykset, ammattikorkeakoulujen yhteystiedot (mm. hakutoimistojen yhteyshenkilötiedot ja tulosteiden sähköpostiosoitteet) ja organisaatiot.

3 Valmistavat manuaaliset toimenpiteet

- Valmistelevia toimenpiteitä ovat AMKYHin ulkopuoliset tehtävät: mm. hakeutumismenettely, valintaperusteet, hakulomakkeiden tilaus ja jakelu sekä yhteisistä aikatauluista ja kriittisistä päivämääristä sopiminen.

4 Tietojen keruu

- Tietojen keruussa TE hakee AMKYH-järjestelmään tarvittavat tiedot muista järjestelmistä.
- 4.1 OPTI
OPTI-järjestelmästä tuodaan joka yö päivitetyt koulutustarjontatiedot AMKYH-tietokantaan. Tekniikan ja liikenteen alan koulutustarjonta päivitetään harvemmin, noin kerran viikossa. Poikkeuksena on Ahvenanmaan koulutustarjonta, joka ei ole OPTI:ssa. Ah-

venanmaa ei kuulu yhteishakuun, mutta on huomioitava yhteishaussa esimerkiksi valintakokeen järjestämispaikkana.

- 4.2 YLIOPPILASTUTKINTOREKISTERI

Ylioppilastutkintorekisteristä saadaan hakukauden kevään aineisto ylioppilastutkintotiedoista ja korotetuista arvosanoista. Tiedot siirretään AMKYHiin eräajona ennen esivalintaa.

Syksyn yhteishaussa tiedot siirretään, mikäli ylioppilaskirjoitusten tulokset ovat saatavilla valinta-ajona tehtäessä.

- 4.3 HAREK

HAREK-järjestelmässä on suomalaisten ylioppilastutkintojen tulokset vuodesta 1990 lähtien. AMKYH-järjestelmä tulee hyödyntämään näitä tietoja hakemalla arvosanat korotuksineen kaikille, v.1989 jälkeen yo-tutkintonsa suorittaneille hakijoille. Mikäli mahdollista, vastaisuudessa haetaan myös haku kevään yo-tiedot HAREK-järjestelmästä YO-rekisterin sijaan.

- 4.4 AMKOTA, AMKOPAS

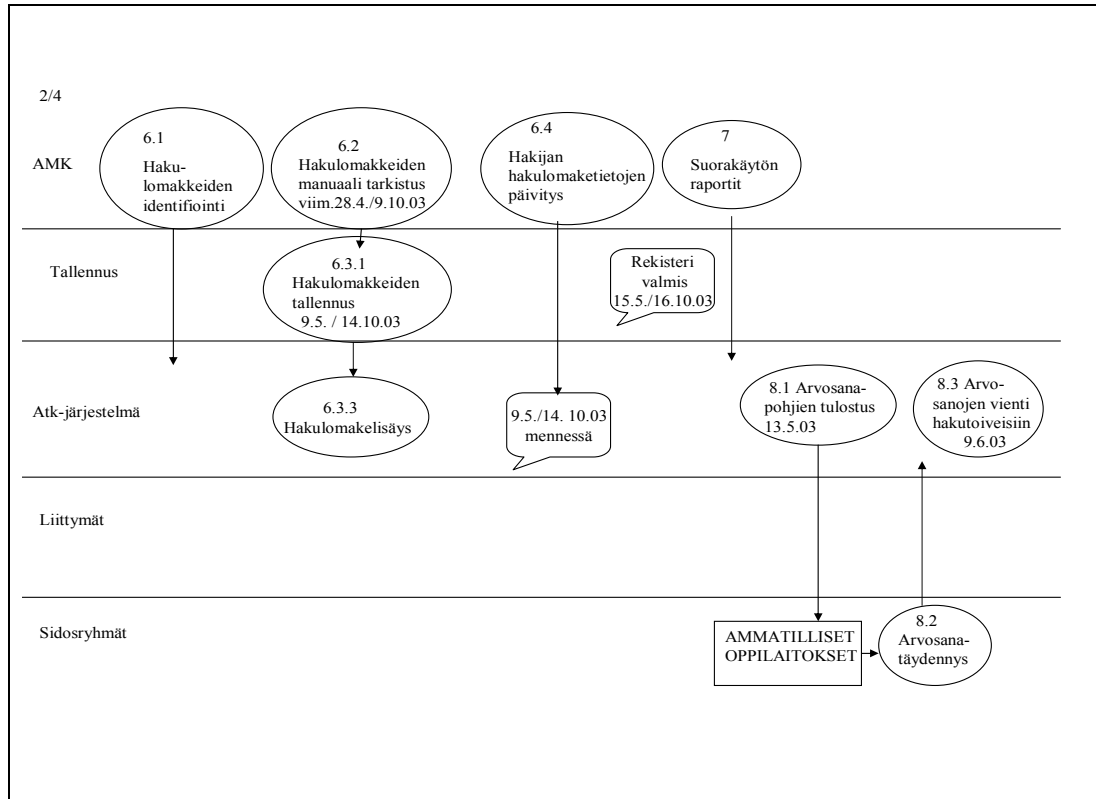
AMKOTA- ja AMKOPAS-järjestelmien kautta ammattikorkeakoulut päivittävät opetus-pistetietonsa ja koulutustarjontansa OPTiin, josta ne haetaan AMKYH-järjestelmään.

5 Nettihaku

- Hakija voi täyttää hakulomakkeensa netissä osoitteessa www.amkhaku.net. Tällöin ohjelma tarkistaa hakemuksen muodollisen oikeellisuuden. Tarkistuksen jälkeen hakija tallentaa hakemuksensa nettihakukantaan ja saa ilmoituksen vastaanotetusta hakemuksesta. Tämän jälkeen hakija tulostaa hakemuksen paperille allekirjoitusta varten. Nettihakulomakkeeseen tulostuu automaattisesti hakijan tunnistetiedot, tallennuspäivä ja kellonaika.
- Hakija voi myös tulostaa kirjekuoripohjan, jossa on ensimmäisenä hakutoiveena olevan ammattikorkeakoulun osoite ja tiedot vastauslähetyssopimuksesta (postimaksu maksettu). Allekirjoitettuaan hakemuksen hakija lähettää sen hakutoimistoon.
- 5.1 Nettihakemusten selaus ja aktivointi
Kun hakijan allekirjoitettu nettihakemus saapuu hakutoimistoon, ammattikorkeakoulu hakee ko. hakemuksen järjestelmästä ja aktivoi sen viralliseksi hakemukseksi AMKYH-kantaan. Tämän jälkeen nettihakemuksia käsitellään kuten muitakin järjestelmään tallennettuja hakemuksia.
Ammattikorkeakoulut voivat selata nettihakukannassa niiden nettihakemusten yhteystietoja, joihin ei ole saatu allekirjoitusta ja joita ei ole passivoitu.
- 5.2 Nettihakukannan tarkistuslista
TE tulostaa hakuajan päätyttyä hakutoimistoille listan niistä nettihakemuksista, joita ei ole aktivoitu AMKYH-järjestelmään tai passivoitu.
- 5.3 Allekirjoitusten pyytäminen
Hakutoimistot seuraavat allekirjoittamattomia nettihakemuksia. Jos hakemukseen ei saavu allekirjoitusta, hakutoimisto ottaa yhteyttä hakijaan ja pyytää häntä vahvistamaan hakemuksensa allekirjoituksellaan. Mikäli hakija ilmoittaa, ettei aio aktivoida nettihakemustaan allekirjoituksellaan, häntä pyydetään vahvistamaan nettihakemuksen poisto kirjallisesti allekirjoituksella varustettuna (= hakemuksen passivointi). Hakijan

pyynnöstä hakutoimisto passivoi nettihakemuksen, jolloin sitä ei koskaan siirretä AM-KYH-järjestelmään.

Kuva 2. Yhteishaun eteneminen

Yhteishaun eteneminen (kuvan 2 selitteet)

6 Paperilomakkeiden käsittely

- Paperilomakkeella tulleet hakemukset ammattikorkeakoulut joko itse tallentavat AM-KYHiin tai vievät vain hakulomakkeen identifiointitiedot järjestelmään ja toimittavat hakulomakkeet OPH:n vahvistamalle tallentajalle. Tallennus toimittaa tiedot tietovälineellä TE:lle päivitettäväksi järjestelmään.
- 6.1 Hakulomakkeiden identifiointi
Vastaanottaessaan hakulomakkeen ammattikorkeakoulu tallentaa hakijan henkilötunnuksen ja nimen järjestelmään. Samalla ohjelma generoi ammattikorkeakoulun juoksevan numeron hakulomakkeen identifiointitiedoksi. Ammattikorkeakoulu kirjaa hakulomakkeen identifiointitiedon myös hakemuspaperiin. Toiminnolla taataan, että kaikki saapuneet hakemukset tallennetaan järjestelmään. Tässä vaiheessa ohjelma suorittaa henkilötunnuksen perusteella ensimmäisen hakemusten tuplatarkistuksen eli tarkistaa, ettei samalta hakijalta ole kuin yksi hakemus.

Hakulomakkeen identifiointi tehdään kaikille hakulomakkeille riippumatta siitä, tallentaako hakemuksen muut tiedot ammattikorkeakoulu vai tallennusfirma.

- 6.2 Hakulomakkeiden manuaalitarkistus
Hakijat lähettävät hakemuksensa ensisijaisen hakutoiveensa ammattikorkeakouluun. Ammattikorkeakoululla on virkavastuu tarkistaa hakemuksen tietojen oikeellisuus kaikkien hakutoiveiden osalta. Ammattikorkeakoulu ottaa tarvittaessa yhteyttä hakijaan, jotta tiedot saadaan korjattua.
Jos ammattikorkeakoulu vie hakulomakkeen kaikki tiedot suoraan järjestelmään, se voi hyödyntää järjestelmän hakulomaketiedoille tekemää oikeellisuustarkistusta jo hakulomakkeiden alkutarkistuksissa. Ohjelma ei kuitenkaan tunnista kaikkia virheitä, joten henkilön tekemää tarkistusta ei voida korvata kokonaan.
- 6.3 Hakulomakkeiden tallennuskäsittely
6.3.1 Hakulomakkeiden tallennus.
Mikäli ammattikorkeakoulu ei tallenna hakulomaketietoja, se toimittaa hakulomakkeet tallennettaviksi tallennusfirmaan. Tallennusfirma tallentaa hakemuksen tiedot kahteen kertaan ja ohjelma suorittaa ns. tallennustarkistuksen. Näin varmistutaan siitä, että tallennetut tiedot ovat hakulomakkeen mukaiset. Tallennusfirma palauttaa hakemukset tallennuksen jälkeen ammattikorkeakouluille, joiden tehtävänä on arkistoida ne.
Nettihaussa jätettyjä hakemuksia ei tarvitse tallentaa erikseen, vaan ammattikorkeakoulu päivittää hakuvaiheessa hakijan ilmoittamat korjaus-/muutostiedot.
6.3.2 Myöhästyneet hakemukset
Myöhästyneet hakemukset tallennetaan järjestelmään omalla tunnisteella, mutta ne eivät osallistu yhteishakuun. Myöhästyneet hakemukset voidaan ottaa huomioon vasta mahdollisessa jälkihaussa.
6.3.3 Hakulomakelisyys
TE vie tallennusfirman tallentamat hakutiedot eräajona AMKYH-tietokantaan. Samalla TE suorittaa tietojen tarkistusajon ja tulostaa virheistä virhelistan.
- 6.4 Hakijan hakulomaketietojen päivitys/lisäys
Jos ammattikorkeakoulu tallentaa kaikki hakemuksen hakutiedot järjestelmään itse, se tehdään kokonaan hakijan hakulomaketietojen päivitys/lisäys-toiminnolla. Lisättäessä uusia hakemustietoja ohjelma suorittaa samat toiminnot kuin hakulomakkeiden identifiointissa (6.1).
Ammattikorkeakoulu voi korjata hakijan hakulomaketietoja AMKYH-järjestelmässä. Apunaan päivittäjä voi käyttää tarkistusajon virhelistaa tai selata virhetietoja järjestelmästä ja siirtyä korjaamaan virheelliset tiedot hakijan hakutietoihin.

7 Suorakäytön raportit

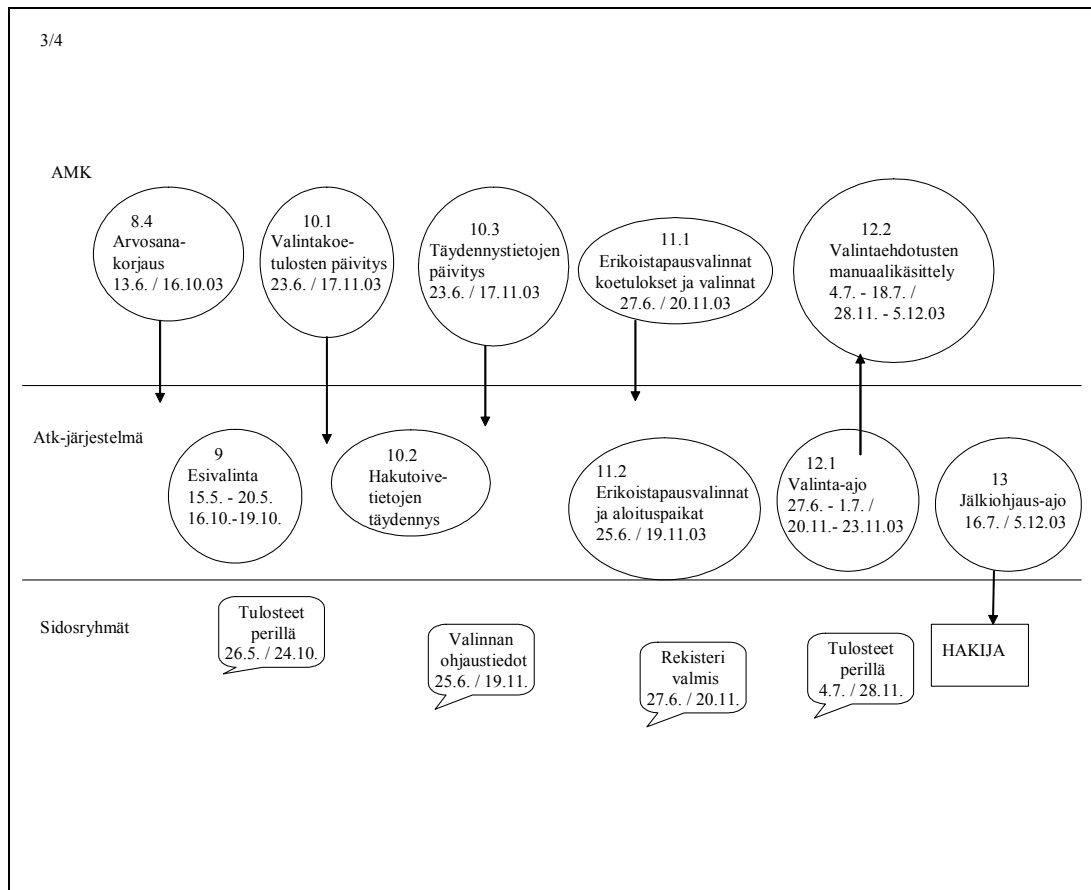
- 7.1 Tarkistusraportit
Ammattikorkeakoulut voivat tulostaa järjestelmässä olevista hakutiedoista tarkistusraportteja ja näin varmistaa tietojen oikeellisuuden. Tarkistustulosteita ovat tarkistus- ja virhelista, tuplaviruslista, valintakoetuloslista, aakkosluettelo ja hakuvuonna valmistuvien luettelo.
- 7.2 Tilastoraportit
Suorakäytön tilastoraportteja ovat hakija- ja aloituspaikkatilasto, hakijoiden ikäjakaumatilasto, hakijatilasto pohjakoulutuksen mukaan, hakijatilasto äidinkielen mukaan ja maakunnallinen hakijatilasto.

- 7.3 Muut tulosteet
Muita tulosteita ovat hakulomaketietojen muutoslomake, rekisteritietojen tarkastuspyyntö-lomake, rekisteritietojen tuloste ja rekisteriseloste.

8 Ammatillisten oppilaitosten arvosanakäsittely

- Ammatillisten oppilaitosten arvosanat pyydetään oppilaitoksilta hakijoille, jotka pyrkivät ammattikorkeakouluun hakukauden arvosanoilla.
- 8.1 Arvosanapohjien tulostus
AMKYH-rekisteristä TE poimii lähtökouluittain ammatillisten oppilaitosten arvosanapohjat lomakkeille, jotka se lähettää ko. ammatillisiin oppilaitoksiin täydennettäviksi. Samalla Te tekee AMKYH-järjestelmään arvosanojen tallennusta varten pohjat. Oppilaitosten, joiden tietoja ei löydy järjestelmästä, arvosanalomakkeet TE lähettää ensisijaisen hakutoiveen ammattikorkeakouluun. Ammattikorkeakoulun pyytää ko. oppilaitoksilta arvosanat kirjallisina ja vastaa arvosanojen viennistä hakijan hakutietoihin.
- 8.2 Arvosanatäydennys
Ammatilliset oppilaitokset päivittävät AMKYHiin suoraikäytöllä oman oppilaitoksensa oppilaitten arvosanatiedot. Oppilaitos voi halutessaan tulostaa tallentamansa arvosanatiedot järjestelmästä.
- 8.3 Arvosanojen vienti hakutoiveisiin
TE vie arvosanatiedot eräajona hakijan hakutietoihin. Päivityksen yhteydessä sattuvista mahdollisista virheistä TE tulostaa virhetiedot ensisijaisen hakutoiveen mukaiselle ammattikorkeakoululle. Ammattikorkeakoulu tarkistaa ja korjaa mahdolliset virheet.

Kuva 3. Yhteishaun eteneminen

Yhteishaun eteneminen (kuvan 3 selitteet)

- **8.4 Arvosanakorjaus**
Ammattikorkeakouluilla on päivitysoikeus arvosanatietoihin siltä varalta, että arvosanojen päivityksessä on tapahtunut jokin virhe. Nämä tiedot korjaa hakijan ensisijaisen hakutoiveen mukainen ammattikorkeakoulu.

9 Esivalinta

- TE päivittää eräajona järjestelmään hakijoiden ylioppilastutkintoarvosanat. Kevään yhteishaussa eräajo tehdään ennen esivalintaa. Esivalinnassa järjestelmä laskee hakijoiden valintapisteet valintakokeita edellyttäviä koulutusohjelmia/suuntautumisvaihtoehtoja varten. TE tulostaa valintakoeryhmittäin listat ja tarrat valintakokeisiin kutsuttavista ja postittaa ne ammattikorkeakouluille.
- Järjestelmässä on valmiit tulosohjat valintakokeiden arvosanojen tallennusta varten. TE tulostaa ja lähettää valintakoetuloslistat myös paperiversiona ammattikorkeakouluille. Tulosteet on laadittu opetuspisteittäin ja koulutusohjelmittain. TE tulostaa järjestelmästä myös koosteita yhteishaun toteutuksen tueksi ja toimittaa ammattikorkeakouluille opetuspistekohtaiset aakkosluettelot, erikoistapausvalinnoissa hakeneiden luettelot ja hakutoiveilastot.

10 Valintakoetulosten käsittely

- 10.1 Valintakoetulosten tallennus
Ammattikorkeakoulut tallentavat AMKYHiin valintakoetulokset erillisille valintakoetulos-pohjille. Varsinaisten valintakoetulosten lisäksi tallennetaan työkokemustietoja ja kieli-koetuloksia.
- 10.2 Hakutoivietietojen täydennys
Ammattikorkeakoulujen AMKYH-järjestelmään tallentamat valintakoepisteet, kielikoetu-lokset ja työkokemus päivittyvät eräajossa hakijan hakutoiveille. Samalla TE tarkistaa, että tiedot kohdistuvat oikeisiin hakutoiveisiin.
- 10.3 Täydennystietojen päivitys
Ammattikorkeakoulu voi korjata mahdollisia valintakoetulosvirheitä suoraan AMKYH-järjestelmään.

11 Erikoistapausvalinnat

- 11.1 Erikoistapausvalinnoissa hakevien valintakoetulokset ja valinta
Erikoistapausvalinnassa voivat hakea ne,
 1. joilla on hakukelpoisuuden antava tutkinto, mutta todistuksesta puuttuvat kaikki ai-empaa koulumenestystä osoittavat arvosanat (esim. näyttökokeisiin perustuvat tutkintotodistukset) tai tutkinto on suoritettu ulkomailla ja todistuksesta puuttuvat kaikki arvosanat tai tutkintotodistus ei ole muuten vertailukelpoinen
 2. joilla ei ole hakukelpoisuuden antavaa tutkintoa (L255/1995, 13§ 2 momentti). Näi-den hakijoiden hakulomakkeet osoitetaan ensimmäisen hakutoiveen mukaiseen hakutoimistoon, kuten muutkin hakemukset. Lisäksi hakijan on otettava yhteyttä jokaiseen ammattikorkeakouluun, johon hänen hakutoiveensa kohdistuvat. Erikois-tapausvalinnoissa hakevalle pätevät samat periaatteet kuin muillekin hakijoille: ha-kija hakee vain yhden koulutustaustan perusteella.

Ammattikorkeakoulut näkevät kaikkien omaan ammattikorkeakouluunsa erikoistapaus-valinnoissa hakevien tiedot. Valintakokeitten jälkeen ammattikorkeakoulu tallentaa omien koulutusohjelmien/suuntautumisvaihtoehtojen valintakoetulokset hakijan haku-toiveelle. Samalla ammattikorkeakoulu tekee päätöksen opiskelijaksiotosta.

- 11.2 Erikoistapausvalinnat ja valinnan aloituspaikat
Ammattikorkeakoulun on ilmoitettava etukäteen valintakokeisiin kutsuttavien valintape-riaatteet ja erikoistapausvalinnoilla valittavien enimmäismäärät.
Valintakoetulosten ja valintatiedon antamisen jälkeen TE suorittaa eräajon, jossa tar-kistetaan erikoistapausvalinnassa hakeneiden valintaesitykset. Jos hakijalla on useita hyväksytyjä valintaesityksiä, hakutoivejärjestys ratkaisee lopullisen valintapäätöksen yhteishaun periaatteiden mukaisesti.
Erikoistapausvalintojen jälkeen järjestelmä tarkistaa valinnan aloituspaikkojen luku-määrät ennen varsinaisia valinta-ajoja. Erikoistapausvalintojen valintapäätösten mukai-sesti vähennetään valinnan aloituspaikkojen lukumääriä.

12 Valinnan toiminnot

- 12.1 Valinta-ajo

Valinta-ajossa hakijoiden pisteet lasketaan ja TE tuottaa valinta-ajon tulosteet. Valinta-ajon tulosteita ovat valintaluettelo, tuloste valittaviksi ehdotetuista, opetuspistekohtaiset aakkosluettelot hakijoista, myöhästyneiden hakemusten luettelo ja hakutoivelistasto. Syksyn yhteishaussa tulostetaan myös tiedot kuluvana lukuvuonna opiskelupaikan vastaanottaneista.

Valintatiedot siirretään AMKOREK-järjestelmään, joten AMKYH-kantaan ei jää lopullisia valintatietoja. AMKYH-järjestelmään jää valintatietojen siirron jälkeen tiedot koulutustarjonnasta, hakemuksista, arvosanoista, esivalinnan pisteistä ja valintakokeista.

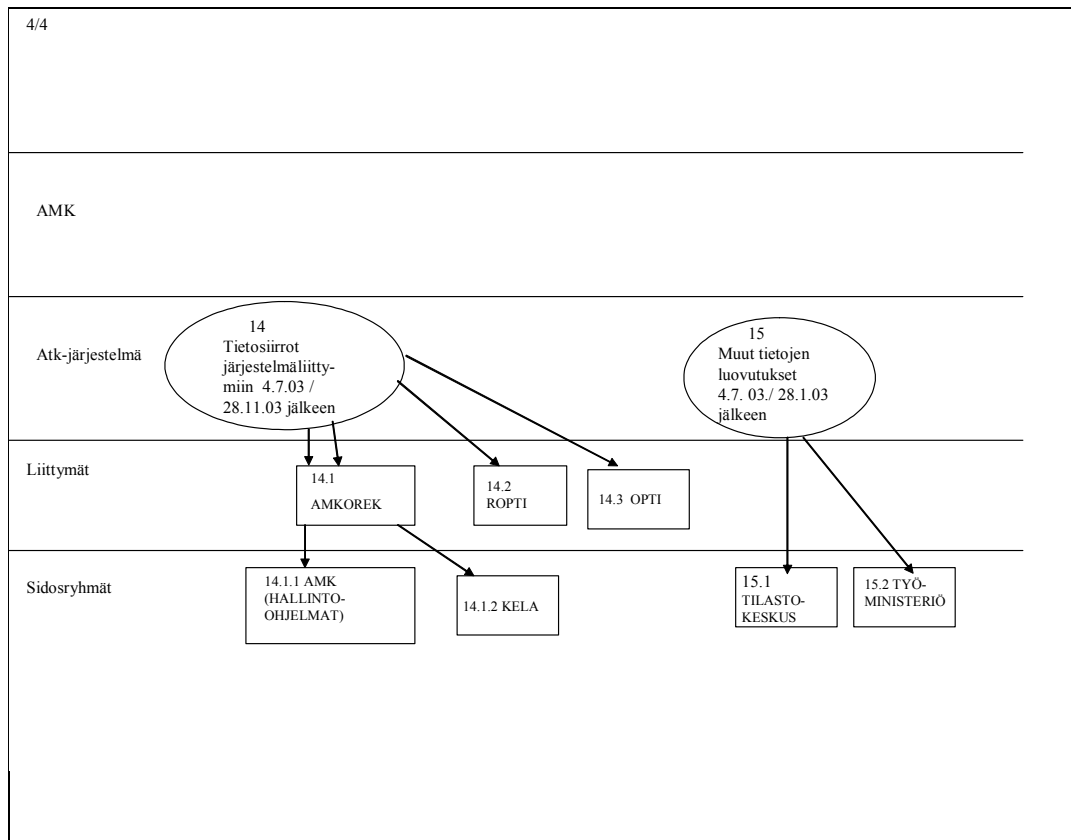
- 12.2 Valintaehdotusten manuaalinen käsittely

Ammattikorkeakoulut päättävät opiskelijavalinnasta valintaesityslistojen perusteella.

13 Jälkiohjaus-ajo

- TE tulostaa kirjeet niille hakijoille, jotka eivät tulleet valituiksi. Kirjeen liitteenä on luettelo vapaiksi jääneistä aloituspaikoista. TE postittaa kirjeen suoraan hakijoille ensimmäisen hakutoiveen mukaisen ammattikorkeakoulun hakutoimiston nimissä. TE lähettää ammattikorkeakoulujen hakutoimistoille mallikirjeen hakijoille lähteneistä kirjeistä, jotta hakutoimistot osaavat ohjata hakijoita.

Kuva 4. Yhteishaun eteneminen

Yhteishaun eteneminen (kuvan 4 selitteet)

14 Tietosiirrot järjestelmäliittymiin

- 14.1 AMKOREK
TE siirtää hakijoiden tiedot AMKOREK-järjestelmään, jossa seurataan yhden korkeakoulupaikan säännöksen toteutumista. Samalla siirtyy myös valinnassa mukana ollut koulutustarjonta.
14.1.1 Ammattikorkeakoulujen hallinto-ohjelmat
AMKOREKin kautta ammattikorkeakoulut voivat tilata AMKYH-aineiston ja hyödyntää sitä omassa hallinto-ohjelmissaan.
14.1.2 KELA
KELA saa AMKOREKista tiedot opiskelijaksi valituista, jotta se voi lähettää opiskelijoille esitetyt opintotukihakemukset.
- 14.2 ROPTI
TE toimittaa eräsiirtona AMKYH-rekisteristä aineiston OPH:n raportointijärjestelmään, ROPTiin.
- 14.3 OPTI
TE siirtää valintojen jälkeen tiedot vapaista aloituspaikoista OPTiin. OPTin vapaita aloituspaikkoja hyödynnetään jälkiohjauskirjeen liitteeksi tulevaa vapaitten aloituspaikojen luetteloa tulostettaessa. Ammattikorkeakoulun tehtävänä on ylläpitää tiedot vapaista aloituspaikoista AMKOPAS-liittymän kautta.

15 Muut tietojen luovutukset

- 15.1 Tilastokeskus
Hakukauden päätyttyä TE toimittaa Tilastokeskukselle Excel-taulukkona tilastotietoja.
- 15.2 Työministeriö
Valintojen jälkeen TE toimittaa tiedot alle 25 vuotiaista hakijoista työministeriöön työvoimapiireittäin.

3.2.4 Järjestelmän testaus ja käyttöönotto

AMKYH-järjestelmän uudistamisprojektin määrittely- ja suunnittelukuvausten toteutuminen testattiin valmiissa järjestelmässä. AMKYHin käyttäjäkunnan vaihduttua järjestelmän suorakäyttösovellus uusittiin, koska rekisterin pitäjien vaihduttua sisältöihin aiheutui suu-rehkoja muutoksia. Käyttäjäkunta tarvitsee AMKYHiä ammattikorkeakoulujen opintoasiainhallinnon sisäisenä työkaluna.

Määrittelyvaiheessa tehtyjen rajausten mukaan testaamisen kohteena oli pääasiallisesti suorakäyttöjärjestelmä ja määrätty eräajo-osuudet.

Järjestelmän luovutuskoe pidettiin Tampereella 5.12.2002. Testaajina toimivat Hämeen, Lahden, Satakunnan ja Tampereen ammattikorkeakoulut. Testaajille järjestettiin koulutus Hämeenlinnassa 3.12.2002. Opetushallitus ja ammattikorkeakoulut testasivat järjestelmän 9.–27.12.2002.

Testauksella pyrittiin varmistamaan, että järjestelmä vastaa toiminnallisesti ja sisällöllisesti asiakkaan hyväksymiä määrittyskuvauksia. Testauksen tavoitteena oli löytää virheet

mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen käyttäjäkoulutukset pidetään 20.1.–28.2.2003.

4 AMK-nettihakku

4.1 SAHA:sta nettihakuun

Ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamisprojektin alkuvaiheessa projektin johtoryhmä katsoi, että muutokseen sisältyviä riskejä ovat hakijoiden saama oikea tieto ja hakulomakkeissa hakijan antamien tietojen oikeellisuus. Ratkaisua lähdettiin hakemaan toimista, joilla sähköistä hakeutumista voitaisiin kehittää. Tavoite edellytti nykyisessä sähköisessä hakulomakkeessa esiintyvien puutteellisuuksien korjaamisen lisäksi huomattavia uudistuksia.

Ammattikorkeakoulujen yhteishaussa oli pari vuotta ollut käytössä sähköinen hakulomake, SAHA, jolla ei kuitenkaan ole ollut paljon käyttäjiä. Selvitysten mukaan palvelussa on käynyt muutama tuhat Internet-käyttäjää, mutta hakemuksen jätti HST-tunnistetta käyttäen v. 2000 yksi hakija ja v. 2001 kaksi hakijaa. Johtoryhmä päätti 22.3.2002 kerätä SAHA:n käyttökokemukset amkien opintoasioita hoitavalta henkilöstöltä. Palautteiden perusteella todettiin, että nykyisen SAHA:n kehittäminen vaatii huomattavia muutoksia. Käyttäjien tarpeet ovat lisääntyneet ja verkkosovellukset kehittyneet siten, että palvelun käytettävyyden ja toimivuuden kannalta tulee harkita sovellusten kehittämistä kokonaan uusien teknisten ratkaisujen pohjalta.

Johtoryhmä perusti selvitystyöryhmän: Kaisa Lahtinen, Ritva Sammalkivi, Outi Kivipelto, Päivi Aho (Laurea) ja Matti Hartikainen (TAMK). Työryhmää pyydettiin laatimaan 5.6.02 mennessä ehdotus toimintojen toteuttamismahdollisuuksista sekä arvio kustannuksista. Tehtäväksi antoon ja sähköisen hakeutumisen käytön lisäämiseen kokonaisuudessaan kytkeytyy sähköistä asiointia koskevan lakiuudistuksen voimaantulo (HE 17/2002) sekä Hallintomenettelylain uudistuminen (voimaantulo mahdollisesti v. -04).

Työryhmä kuuli asiantuntijoita: Jorma Kauranen ja Juha Mäkinen, (TietoEnator Oyj) sekä Kari Suonvieri ja Veikko Halonen (Novo Group Oyj).

Työryhmä esitti 22.4.02, että Opetushallitus asettaa mahdollisimman pikaisesti uuden työryhmän selvittämään uudistusten toteuttamista jo kevään 2003 yhteishakua varten. Perusteluissa todettiin mm: sähköisen hakulomakkeen käytöllä on ylivertaiset mahdollisuudet karsia hakemiseen liittyviä virheitä ja selkiyttää hakijoiden ohjausta. Teknisesti olisi hoidettavissa moni asia, mikä liittyy esim. hakukelpoisuuteen, hakukohdetietoihin ja arvosanojen keräämiseen.

Käytettävyyden ja palvelun lisäämiseksi oli selvitettävä mm. seuraavat toiminnot:

1. Palvelun parantaminen toiminnoilla, joilla hakija helposti löytää tarvittavan tiedon, esim. lähtökoulut koodeineen, koulutustarjonnan jne., toisin sanoen ohjaavan ympäristön luominen.
2. Voisiko palvelu toimia hakuaikoina ympärivuorokautisesti?
3. Pohdittava vaihtoehtoja hakemuksen sähköiselle lähettämiselle ilman HST-tunnistinta.
4. Sähköisesti lähetettyyn hakemukseen hakijan tulee palautteena saada automaattikuitaus eli tieto vastaanotetusta sähköisestä hakulomakkeesta.
5. Hakulomakkeen palautusosoitteen tulisi tulostua hakijan näytölle automaattisesti ensimmäisen hakutoiveen mukaan sen jälkeen, kun hakemus on lähetetty sähköisesti.
6. Ammattikorkeakoulujen yhteishaun hakulomakkeelle tulisi olla oma erillinen www-osoite.
7. Hakija saa viranomaisia varten tarvittavat koodit automaattisina toimintoina.
8. Tietojen tarkistustoimintoja (esim. eri hakutoiveille ei voi täyttää samaa hakukohdetta, pohjakoulutusvaatimuksen tarkistukset, arvosanaskaalaukset) lisätään palvelemaan koko yhteishakua.

4.2 AMK-nettihakuprojekti

Opetushallitus jätti opetusministeriöön 28.6.2002 määräraha-anomuksen ammattikorkeakoulujen yhteishaun sähköisen hakulomakkeen kehittämistä varten ja pyysi TietoEnatorilta määrittelyn aloittamista.

Määrittelyvaihetta varten TietoEnator Oyj nimitti projektipäälliköksi Matti Kukkosen ja Opetushallitus asetti projektipäälliköksi Ritva Sammalkiven ja asetti työryhmän valmistelemaan AMK-nettihakua. Työryhmässä on jäseninä Opetushallituksesta Erkki Hietakari, Markku Hartonen ja Outi Kivipelto. AMKYH-projektista työskentelyyn osallistuu Kaisa Lahtinen, ammattikorkeakoulujen edustajana Anja Kontulainen Laurea-ammattikorkeakoulusta ja Aili Sydänmaanlakka. Projektiryhmien lisäksi työskentelyyn osallistuu tarvittaessa eri aiheiden ja välineiden asiantuntijoita.

Projektin johtoryhmän tehtävänä on toimia projektin korkeimpana päättävänä elimenä ja sopia noudatettavat menettelytavat sekä valvoa projektin edistymistä.

Lähtökohtakuvauksina käytettiin ammattikorkeakoulujen yhteishaun uudistamisprojektin tuottamia dokumentteja: Selvitys SAHAN kehittämisestä 4.6.2002, AMKYH-uudistamisprojektin muistio 22.5.2002, Kooste amkien koekäyttäjien palautteista 21.5.2002, Esitys Opetushallitukselle ammattikorkeakoulujen sähköisen hakulomakkeen (SAHA) kehittämisestä 29.4.2002 ja TietoEnatorin ehdotus SAHA:n uudistamisvaihtoehdosta lyhyenä yhteenvetona.

Uusi tietojärjestelmä on nimeltään AMK-nettihakuprojekti (ammattikorkeakoulujen yhteishaun sähköinen hakulomake).

4.2.1 Projektin tavoite

Projektin tavoitteena on rakentaa sähköinen hakulomake, jonka keskeiset toiminnot ovat:

1. Ratkaisu, jossa myös tunnistamattomat hakijat voivat täyttää ja tallentaa sähköisen hakemuksen välivarastoon, vaikka joutuvatkin lisäksi postittamaan allekirjoitetun paperiversion hakemuksesta.
2. Yhtenäinen palvelin- ja ohjelmistoarkkitehtuuri (tietokannat, sovelluspalvelin, ohjeistus) Opetushallituksen muiden tietojärjestelmien kanssa.
3. Palvelutasoa pyritään parantamaan nykyiseen hakulomakkeeseen verrattuna seuraavissa asioissa:
 - hakija saa automaattisesti tiedon sähköisen hakemuksen vastaanotosta
 - palvelun käytettävyydessä huomioidaan ohjaustoiminnot ja tietojen tarkistus.
4. Järjestelmän koulutus- ja esittelytarpeisiin tuotetaan näyttömalleja ja järjestelmädokumentaatiota ennen varsinaista yhteishakuaikaa.

4.2.2 Projektisuunnitelma ja aikataulut

Aikataulutavoitteeksi asetettiin, että uudistettu hakulomake olisi tuotantokäytössä kevään 2003 hakukierroksella. Projektissa on määrittely-, suunnittelu-, toteutus- ja käyttöönotto-vaiheet.

Suunnittelu- ja toteutusvaiheissa toteutetaan sovellusohjelmisto ja täydennetään tarvittaessa määrittelykuvauksia. Toteutusvaiheeseen sisältyvän ohjelmistotestauksen päätteeksi ohjelmisto asennetaan testiympäristöön. Kun ohjelmiston testaus on hyväksytty, se siirretään tuotantoympäristöön.

Nettihakuprojektin aikataulu

Vaihe/tehtävä	Aikataulu
Valmistelu	5.8.–16.8.2002
Määrittely	14.8.–4.9.2002
Suunnittelu	6.9.–7.10.2002
Toteutus	
Ohjelmointi ja dokumentointi	9.10.–2.12.2002
Ohjelmistotestaus	4.12.–20.12.2002
Toimitus testiympäristöön	7.1.–17.1.2003
Käyttöönotto	
Hyväksymistestaus	20.1.–7.2.2003
Toimitus tuotantoympäristöön	10.2.–21.2.2003
Käyttöönottovalmistelut	24.2.–7.3.2003

4.2.3 Riippuvuudet ja liittymät muihin järjestelmiin

Sähköisen hakulomakkeen uudistaminen vaikuttaa OPTIn ja AMKYHin liittymiin, koska järjestelmään saadaan tietoa OPTIsta (koulutustarjonta) ja siitä tietoa siirretään AMKYHiin (hakemukset).

Olennaista on, että tieto syötetään vain kerran ja käytössä on keskustelevat järjestelmät.

Muutosprosessi vaikuttaa laajemmin katsottuna koko yhteishaun toimintakulttuuriin: nettihaku on kehitysaskel yhteisten toimintatapojen uudistamiseen.

Nettihaku-sovelluksen visuaalisen ilmeen suunnittelussa on otettu huomioon sekä Opetushallituksen että ammattikorkeakoulujen www-sivujen kehittämissasiat. Nettihaku on Opetushallituksen sähköinen, kaksikielinen asiointipalvelu (AMK- nettihaku ja YH-webbansökan), joka toimii www.oph.fi-sivustolla.

Palvelulle otettiin oma nimi www.amkhaku.net ja siihen voi olla linkkejä muualtakin (esim. ammattikorkeakoulujen sivustoilta).

Opetushallitus ja ammattikorkeakoulut vastaavat nettihaun tiedottamisesta.

5 Projektin antamat suositukset ja toimintalinjaukset

5.1 Hakutoimistojen perustaminen

Ammattikorkeakoulujen yhteishakutyöryhmän esityksen mukaan jokaiseen ammattikorkeakouluun tulee muodostaa palveluyksikkö vastaamaan yhteishaun toteutuksesta. Työryhmä esitti myös, että palveluyksikön organisoitumista ja yhteishaun hoitamista varten opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen välisissä tavoite- ja tulossopimuksissa sovitun rahoitukseen varataan siirtymäkaudeksi (5 vuotta) määräraha, jolla rahoitetaan osa tarvittavista lisäresursseista.

Opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen rehtoreiden välisessä neuvottelussa 14.3.2002 ministeriö muistutti yhteishaun tuomista henkilöstötarpeista ja ilmoitti osallistuvansa kehittämismäärärahalla henkilöiden palkkaukseen jo v. 2002. AMKYH-uudistuksen aiheuttamaa lisäresurssitarvetta varten ammattikorkeakoulut jaettiin kolmeen kategoriaan ensisijaisten hakijoiden ja koulutusohjelmien määrän perusteella. Keskimääräistä enemmän resursseja vaativaan ryhmään A kuuluu 5, B-ryhmään 16 ja C-ryhmään 8 ammattikorkeakoulua.

AMKYH-projektin johtoryhmän päätöksen mukaisesti Opetushallitus lähetti 02.04.02 ammattikorkeakouluille pyynnön nimetä ammattikorkeakouluun henkilön, joka toimii korkeakoulun yhteyshenkilönä AMKYH-uudistamisprojektin toteuttamisessa. Yhteyshenkilöt varahenkilöineen kokoontuivat ensimmäiseen AMKYH-uudistusta käsittelevään neuvottelupäivään 16.05.02 Opetushallitukseen. Päivän aiheina olivat yhteishaku-uudistus, perustietoja atk-järjestelmästä ja alustavat keskustelut ammattikorkeakoulujen alueellisesta yhteistyöstä.

Johtoryhmä päätti 02.04.2002 antaa suosituksen ammattikorkeakouluille palveluyksikön perustamisesta. Suosituksen mukaan palveluyksiköstä käytetään nimeä HAKUTOIMISTO, ANSÖKNINGSBYRÅN. Hakutoimistojen sähköpostiosoitteille ehdotetaan muotoa hakutoimisto@amk.fi, ansokningsbyran@yh.fi.

Hakutoimistojen yhteystiedot päätettiin nostaa selkeästi esille myös hakuohjeissa ja -oppaissa. Jotta hakutoimiston tietoja ei sekoitettaisi muihin ammattikorkeakoulutietoihin,

päätettiin viedä Hakutoimistotiedot OPTI-kantaan AMKOPAS-järjestelmän kautta. AMKOPAS-järjestelmään luodaan oma taulu 'Hakutoimistolle', johon tallennetaan seuraavat tiedot: oppilaitosnumerot (OPTI:ssa käytettävä numero ja yhteishaun tunniste), hakutoimiston nimi, lähiosoite, postinumero, postilokero, puhelin, faksi, sähköpostiosoite, tietojen päivittäjä ja tietojen päivytyspäivämäärä. Hakutoimistotiedot siirretään OPTI:sta AMKY-Hiin päivittäin, kuten muutkin oppilaitostiedot.

5.2 Suositukset yhteishaun aiheuttamista muutostarpeista, jotka tulisi ottaa huomioon ammattikorkeakoulujen johto-, tutkinto- tai vastaavissa säännöissä huomioon otettavista

Opetusministeriön Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto lähetti 10.07.02 ammattikorkeakouluille päätöksen yhteishakujärjestelmän aikataulusta vuonna 2003. Päätöksessä todettiin yhteishaun osalta: ”Ammattikorkeakoulujen vastatessa yhteishaun alueellisesta toteutuksesta tulee niiden kiinnittää huomiota tämän tehtävän hoitamiseen kuuluvaan viranomaisvastuuseen. Ammattikorkeakoulujen tulisi myös ottaa tämä huomioon johto- ja ohjesäännöissään”. Tämän vuoksi johtoryhmä lähetti 17.09.02 ammattikorkeakouluille suosituksen johto-, tutkinto- tai vastaavissa säännöissä huomioon otettavista muutostarpeista, jotka johtuvat yhteishakuun siirtymisestä.

Suosituksen mukaan:

1. Ammattikorkeakoulun johtosäännössä tulisi määritellä hakutoimisto ja sille tulisi osoittaa ammattikorkeakouluille asetuksen (A 575/2002) 5 §:n mukaan lääninhallituksilta siirtyvät tehtävät: ammattikorkeakouluun lähetettyjen hakemusten vastaanottaminen, käsittely ja säilytys, hakemiseen ja valintaan liittyvä yleinen tiedotus, muut yhteishaun käytännön järjestelyt sekä opiskelijavalintarekisterin ammattikorkeakoulukohtaisen osarekisterin ylläpitäminen.
2. Hakutoimistosta tulisi mainita, että se toimii viranomaistehtävässä noudattaen opetusministeriön ja opiskelijavalintarekisteriä ylläpitävän Opetushallituksen ohjeita ja on velvollinen palvelemaan hakijoita tasapuolisesti hakukohteesta riippumatta.
3. Hakutoimiston tehtäviin suositellaan sisällytettäväksi muut opiskelijahaku- ja -valintaprosessin tehtävät, kuten koulutustietojen päivitys (AMKOPAS-sovellus), yhden korkeakoulupaikan säännöksen edellyttämät tehtävät (AMKOREK – rekisterin ylläpito), yhteishaun ulkopuolinen tutkintoon johtava aikuis- ja vieraskielinen koulutus sekä siirto-opiskelijoiden hakuun ja valintaan liittyvät tehtävät. Hakutoimiston toimialaan liittyy luontevasti myös opiskelijoiden ilmoittautumismenettely ja opiskeluoikeusasiat sekä ammattikorkeakoulun henkilöstön koulutus- ja neuvontatehtävät yhteishakuun liittyvissä asioissa.
4. Johtosäännössä tulisi määritellä, kuka on päätöksentekijä opiskelijaksi ottamisessa, valintaperusteiden määrittelyssä sekä valintaperusteisiin ja valintamenettelyyn liittyvissä yksityiskohtaisissa ohjeissa (mm. aikuiskoulutuksen ja ulkopuolisen koulutuksen hakuajat, valintakoepäivät ja -järjestelyt, pohjakoulutus- ja muut valintakiintiöt, aloituspaikkojen täyttöasteet, opiskelupaikan vastaanoton muuttamispäätökset, siirto-

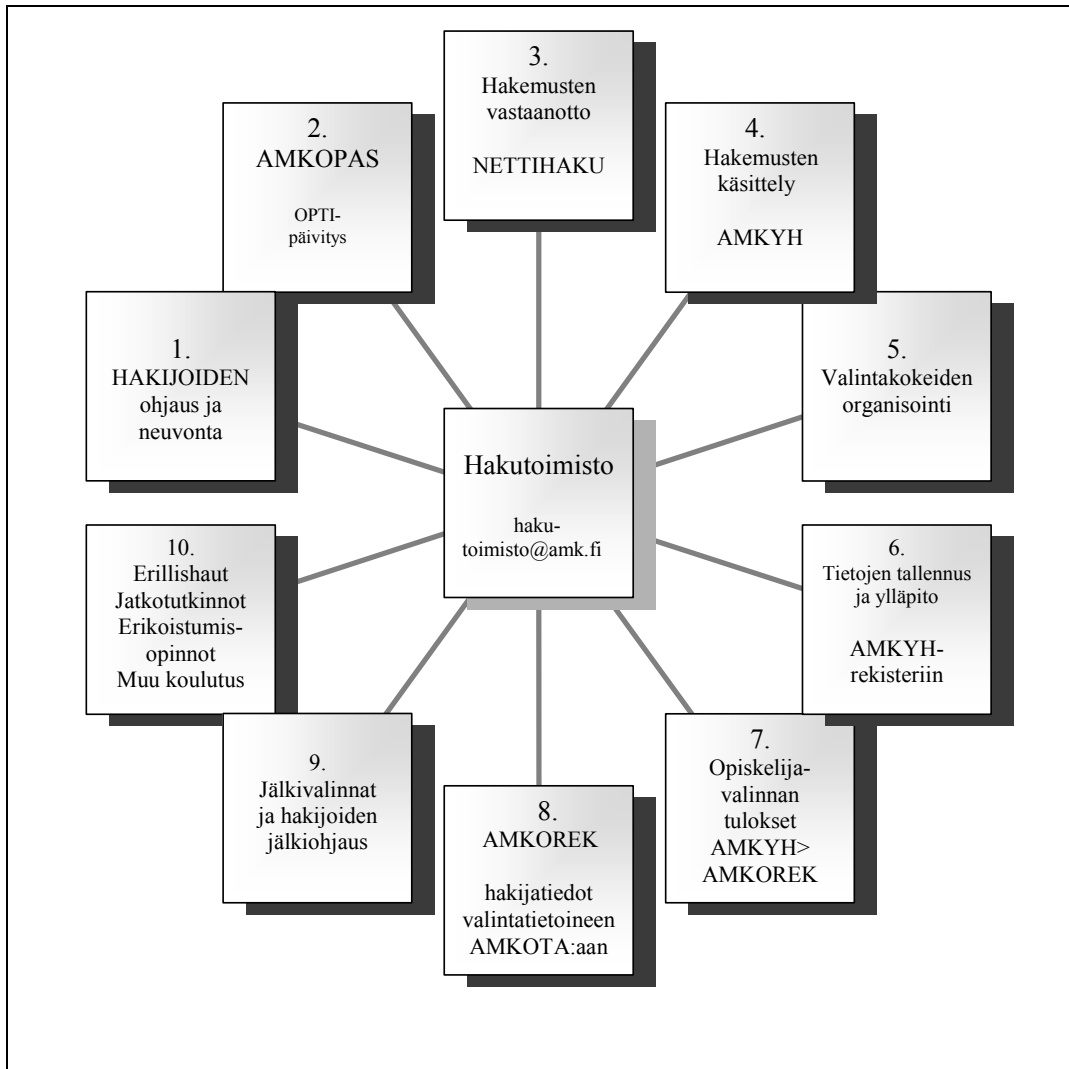
opiskelijaksi ottaminen jne.). Lisäksi johtosäännössä tulisi määritellä, kuka valmistelee päätökset opiskelijavalintojen oikaisupyyntöihin.

Suosittelavaa on, että päätöksentekijä tekisi em. päätökset hakutoimiston esittelystä.

Hakutoimistojen yhteyshenkilöiden koulutus- ja neuvottelupäivillä 26.–27.8.2002 näkyi jo selkeästi, että ammattikorkeakoulut olivat tarmokkaasti aloittaneet opintoasiainhallinnon kehittämisen. Hakutoimistot oli perustettu tai niitä oltiin perustamassa. Toisaalta kävi ilmi, että henkilöstön toimi- ja virkanimikkeistö ja siten myös koulutustausta ja osaaminen on kovin kirjava.

Opintoasiainhallinnon kehittämisen näkökulmasta tulevien tehtävien hoitamiseksi luotiin malli ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen tehtävistä (kuva 5).

Kuva 5. Ammattikorkeakoulujen hakutoimistojen tehtävät

5.3 Ammattikorkeakoulujen keskinäinen yhteistyö ja yhteishaun toteutuksen tulkintalinjat

Ammattikorkeakouluille yhteishaun asetuksessa määriteltyä alueellisen tehtävän sisältöä ja tehtävästä suoriutumista on valmisteltu paitsi hakutoimistojen henkilöstön koulutustilaisuuksissa myös sidosryhmien kanssa käydyissä neuvotteluissa. Useiden ammattikorkeakoulujen henkilöstö käytti syksyn 2002 yhteishaun aikana hyväkseen mahdollisuutta tutustua lääninhallitusten yhteishakutoimistojen työhön.

Yhteishakuun, valintaperusteisiin ja hakumenettelyyn sisältyy runsaasti yksityiskohtia, jotka eivät syystä tai toisesta näy Hakijan oppaissa. Näin syntyy tulkintaeroja, mikä hakijoiden ja ohjaajien kannalta kyseenalaistaa valintojen läpinäkyvyyden. Projektissa on keskitytty erityisesti tiivistämään hakutoimistojen yhteistyötä. On sovittu yhteisestä terminologiasta (liite 6) ja laadittu yhteisiä tulkintalinjauksia.

Yhteishakumateriaali (esim. Hakulomakkeet ja Hakuohje) tuotetaan ja jaetaan käytetään yhteistyössä Opetushallituksen kanssa siten, että Opetushallitus tuottaa materiaalin ja vastaa painatuskustannuksista ja ammattikorkeakoulut huolehtivat yhteishakumateriaalin jakelusta.

6 AMKYH-projektissa esiin nousseet kehittämisehdotukset

AMKYH-projektin johtoryhmän työskentely jatkuu ministeriön asetuskirjeen mukaisesti 30.11.2003 asti. Projektin johtoryhmä pitää kevään 2003 aikana sovitun aikataulun mukaisesti kokoukset kerran kuukaudessa. Johtoryhmän kokouksissa käsitellään projektin tehtävien tilanne ja valmiusaste, tehtäviin liittyviä mahdollisia ongelmia sekä yhteishaku-järjestelmään kohdistuvia uusia tavoitteita ja kehittämisvaatimuksia.

Projektiin liittyvä tiedottaminen (hakutoimistojen käyttäjäkoulutukset, edistyminen, vaikutukset sidosryhmiin ja projektin päätyminen) edellyttävät koulutus- ja tiedotusjaos-tolta jatkuvaa työskentelyä.

6.1 Valintaperuste-esitykset

Johtoryhmä on laatinut koosteen opiskelijavalintaperusteissa havaituista kehittämistä vaa-tivista toimintatavoista:

1. Yhteiseen valintamenettelyn rakenteeseen (koulumenestys, työkokemus, valintakoe ja ensimmäinen hakutoive) sisältyy edelleen lukuisia poikkeuksia, joiden merkitystä opiskelijavalinnan kannalta on vaikea perustella.
2. Koulumenestyksen huomioon ottaminen yhteishaku-uudistuksen näkökulmasta nousi tärkeäksi asiaksi. Tässä keskeinen asia on eri koulutustaustalla hakevien tutkintotodistusten arvosanat ja niiden pisteittämisen yksinkertaistaminen. Ammatillisella tutkinnolla hakevien todistuksen arvosanojen pisteittämisessä nähdään myönteisenä kehityksenä, että hakijoiden koulumenestyksen mittarina käytetään pelkästään tutkintotodistuksen kaikkien aineiden keskiarvoa. Luonnonvara-ala, hallinnon ja kaupan ala, sosiaali- ja terveysala sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousala siirtyivät em. käytäntöön.
3. Työkokemus ja sen arvottaminen hakuperusteena herättää ristiriitaisia kysymyksiä. Alakohtainen työkokemus on koettu edelleen välttämättömäksi tekniikan ja liikenteen

alalla, humanistisella ja opetuslalla sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla. Ammatikorkeakoulujen opintoasiainhallinto kannatti yleisen työkokemuksen huomioonottamista kaikilla aloilla. Perusteena esitettiin niin ohjaukselliset ongelmat kuin hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun vaarantuminenkin.

4. Erikoistapausvalintoja tulee selkiyttää ja näin turvata hakijoiden yhdenvertainen ja oikeudenmukainen kohtelu.
5. Valintakoeyhteistyötä tulee lisätä. Vuonna 2003 ammattikorkeakoulut ovat vahvistaneet lähes 100 valintakoeryhmää. Koulutusalojen ja -ohjelmien yhteiset valintakokeet sekä esim. koulutuslalla toisessa ammattikorkeakoulussa suoritettujen valintakoetuloksen hyväksyminen ovat uudistusta ja kehittämistä vaativia toimia.
6. Myöhästyneet hakemukset ja jälkihaku
AMKYH-järjestelmään tallennetaan kaikkien hakijoiden tiedot, myös myöhästyneet hakemukset. Myöhästyneet hakijat eivät kuitenkaan voi ohittaa hakuaiikana hakemuksensa jättäneitä, vaan voivat tulla valituiksi vasta mahdollista jälkihakua järjestettäessä. Jälkihakua varten järjestelmästä tulostetaan ja lähetetään opiskelupaikatta jääneille tiedot, joista näkyy hakijan saamat tulokset sekä luettelo vapaista opiskelupaikoista. Vastaisuudessa tulee pohtia, miten ammattikorkeakoulut voisivat käyttää tätä tietoa paremmin hyväksi järjestäessään mahdollista jälkihakua.

6.2 Opetushallinnon uusi koulutusluokitus

Opetusministeriö päätti 25.6.2002 opetushallinnon uudesta koulutusala- ja opintoalaluokituksesta (OPM:n kirje 25.6.2002, 36/400/2002). Ammattikorkeakoulujen osalta luokituksen vaihdos on suunniteltu tapahtuvaksi uuden ammattikorkeakoululain ja sen pohjalta annettavan asetuksen yhteydessä siten, että tammikuussa 2003 ammattikorkeakoulut tekevät aloituspaikkaesitykset vuodelle 2004 uuden koulutuslaluokituksen mukaisesti. Siten vuodesta 2004 voimaan tulevat koulutusohjelmapäätökset tehdään myös uuden luokituksen mukaisesti. Koulutusluokituksen muutos tulee aiheuttamaan uudistustarpeita kaikkiin yhteishaun järjestelmiin ja sovelluksiin.

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

ISBN 952-442-176-3
ISSN 1458-8102

Julkaisumyynti:

Yliopistopaino
PL 4 (Vuorikatu 3)
00014 Helsingin Yliopisto
puhelin (09) 7010 2369
faksi (09) 7010 2374
books@yopaino.helsinki.fi
www.yliopistopaino.helsinki.fi

Helsinki 2003